

ROMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
COMPLETUL DE 5 JUDECĂTORI PENAL 2 – 2018

Decizia penală nr. 241
..../1/2018*

Dosar nr.

Ședința publică din data de 21 octombrie 2019

S-au luat în examinare **apelurile** declarate de inculpații **A., B.** și de **Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție** împotriva sentinței penale nr. 42 din 26 ianuarie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția Penală în dosarul nr./1/2015.

La apelul nominal făcut în ședință publică **au lipsit: apelantul intimat inculpat A.,** precum și apărătorul ales, avocat C., cu împuternicire avocațială în dosarul nr./1/2018 (fila 14) și **apelantul intimat inculpat B.,** pentru care au răspuns apărătorii aleși, avocat D., cu împuternicire avocațială în dosarul nr./1/21019 (fila 10 dosar) și respectiv, avocat E., cu împuternicire avocațială la dosarul cauzei (fila 87 dosar).

În conformitate cu dispozițiile art.369 alin.1 din Codul de procedură penală, instanța a procedat la înregistrarea desfășurării ședinței de judecată cu mijloace tehnice, stocarea informațiilor realizându-se în memoria calculatorului.

S-a făcut referatul cauzei de către magistratul asistent, care a învederat următoarele:

- *procedura de citare a fost legal îndeplinită;*
- *cauza are ca obiect apelurile declarate de inculpații A. și B. și de Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție împotriva sentinței penale nr. 42 din 26 ianuarie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția Penală în dosarul nr./1/2015 și se află la al –IV- termen în rejudecarea apelurilor, după desființarea deciziei penale contestate;*
- *la termenul din 23.09.2019 instanța de apel a amânat pronunțarea asupra cererilor de probe, precum și asupra celorlalte cereri formulate de apelanții intimați inculpați la 07.10.2019, termen la care, doamnele judecători F. și G. au formulat declarații de abținere, care au fost respinse, ca nefondate, prin încheierea din cameră de consiliu de la 14.10.2019;*
- *la termenul din 14.10.2019 s-a prorogat la data de 21.10.2019 pronunțarea asupra tuturor cererilor mai sus –menționat, având în vedere că la data de 10.10.2019 s-a publicat în Monitorul Oficial nr. 825 partea I, decizia nr. 417 din 03.07.2019 a Curții Constituționale, prin care instanța de control constituțional a admis sesizarea formulată de președintele Camerei Deputaților și a constatat că a existat un conflict juridic de natură constituțională între Parlament, pe de o parte, și Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, generat de neconstituirea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a*

completurilor de judecată specializate pentru judecarea în primă instanță a infracțiunilor prevăzute în Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, contrar celor prevăzute de art.29 alin.(1) din Legea nr.78/2000, astfel cum a fost modificat prin Legea nr.161/2003;

- completul de judecată este legal constituit în această compunere, întrucât față de imposibilitatea obiectivă de prezentare a doamnei judecător H., membru titular al acestei formațiuni de judecată, s-a procedat la înlocuirea sa cu doamna judecător I., conform procesului - verbal din 11.10.2019, atașat la dosar.

Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul de 5 Judecători, constatând lipsa de apărare a apelantului inculpat A. și față de împrejurarea că asistența juridică a inculpatului este obligatorie, a dispus lăsarea cauzei la a doua strigare, pentru a se lua legătura cu apărătorul ales al apelantului intimat inculpat A. și pentru a se prezenta în fața instanței de apel.

Reluând cauza, la apelul nominal făcut în ședință publică, **au lipsit: apelantul intimat inculpat A.,** pentru care s-a prezentat apărătorul ales, avocat C., cu împuternicire avocațială în dosarul nr./1/2018 (fila 14) și **apelantul intimat inculpat B.,** pentru care au răspuns apărătorii aleși, avocat D., cu împuternicire avocațială în dosarul nr./1/21019 (fila 10 dosar) și respectiv, avocat E., cu împuternicire avocațială la dosarul cauzei (fila 87 dosar).

Apărătorul ales al apelantului intimat inculpat A. a precizat instanței că nu s-a prezentat la prima strigare a cauzei, întrucât a fost în eroare cu privire la ora stabilită pentru soluționarea acestui dosar, confundând-o cu cea pe care instanța a fixat-o la termenul din 23 septembrie 2019, respectiv orele 13,00 .

Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul de 5 Judecători a precizat apărătorilor aleși prezenți și reprezentantului Ministerului Public că, astfel cum s-a făcut referatul cauzei la prima strigare de către magistratul asistent, instanța de apel, deși a rămas în pronunțare, nu a deliberat asupra cererilor de probatorii, urmând a se discuta la acest termen, în raport cu publicarea în Monitorul Oficial a deciziei Curții Constituționale nr. 417 din 03 iulie 2019, dacă se mai impune sau nu continuarea cercetării judecătorești prin pronunțarea asupra probelor și celorlalte cereri invocate, precum și administrarea acestora ori urmează a se acorda cuvântul, cu prioritate, asupra motivului de apel vizând nelegala constituire a completului de judecată de la instanța de fond, invocat de apărarea inculpaților.

Apărătorul ales al apelantului intimat inculpat A. a arătat că depune la dosar, cu încuviințarea instanței, un motiv de apel suplimentar pe care l-a formulat în scris constând în constatarea cazului de nulitate absolută vizând nelegala constituire a completului de judecată care a soluționat cauza în faza camerei preliminare privind cererile și excepțiile invocate de către inculpat împotriva actului de sesizare a instanței, conform dispozițiilor art. 29 alin. 1 din Legea 78/2000 (înscriș atașat la f. 148-150 dos. apel). Totodată, legat de acest aspect, apărătorul ales a arătat că dorește să depună și o cerere de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 421 pct. 2 lit. b) din Codul de procedură penală (înscriș atașat la f.144-147 dos. apel), comunicând, cu încuviințarea instanței, câte un exemplar din ambele

înscrișuri, atât apărătorului apelantului intimat inculpat B., cât și reprezentantului Ministerului Public.

Reprezentantul Ministerului Public a arătat că dorește să depună la dosar o cerere de sesizare prealabilă a Curții de Justiție a Uniunii Europene (în continuare, CJUE), față de problematica care se ridică în prezenta cauză, în special față de primul motiv de apel fiind comun ambilor inculpați, astfel că este necesar a se lămuri chestiuni prelabile care se referă la interpretarea unor articole din Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene (în continuare, TFUE), precum și din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, comunicând, cu încuviințarea instanței, câte un exemplar al cererii apărătorilor aleși ai apelanților intimați inculpați (înscriș atașat la f.151-156 dos. apel)

La interpellarea instanței în sensul de a preciza dacă au nevoie de timp pentru pregătirea apărării, apărătorii aleși, pe rând, au menționat că pot pune concluzii asupra cererii formulate la acest termen de reprezentantul Ministerului Public de sesizare prealabilă a CJUE, fără a fi necesară lăsarea cauzei la sfârșitul ședinței de judecată.

Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul de 5 Judecători a acordat cuvântul în susținerea cererii de sesizare prealabilă a Curții de Justiție a Uniunii Europene formulată de reprezentantul Ministerului Public.

Având cuvântul, reprezentantul Ministerului Public a precizat că are în vedere primul motiv de apel comun formulat de apelanții inculpați și anume nelegala constituire a completului de judecată care a soluționat cauza în primă instanță, apreciind că, în speță, sunt incidente chestiuni privind interpretarea tratatului și cartei, respectiv art. 2 și 19 din TFUE și art. 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, texte care au relevanță în cauză pentru că se referă la statul de drept în componenta sa - independența sistemului judiciar ca valoare comună a tuturor statelor semnatare ale tratatului. Această sesizare vine în contextul în care motivul de apel se întemeiază pe soluția pronunțată de Curtea Constituțională în decizia nr. 417/03 iulie 2019, care, fără să fie instanță de judecată și fără să aibă posibilitatea recunoscută de lege să interpreteze dreptul intern, impune totuși unei instanțe judecătorești soluția care să fie pronunțată într-un anumit tip de cauze.

În opinia sa, ar trebui adresate CJUE **trei întrebări**, după cum urmează:

1. Articolul 2 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene, articolul 19 alineatul 1 din același tratat și articolul 47 din Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene trebuie interpretate în sensul că se opun adoptării unei decizii de către Curtea Constituțională a României (organ care nu este, potrivit dreptului intern, instanță de judecată) care să soluționeze o excepție procesuală privind o eventuală nelegală compunere a completurilor de judecată (completuri compuse din judecători în funcție, care la momentul promovării îndeplineau inclusiv condiția specializării solicitată pentru a promova la secția penală a instanței supreme), din cadrul unei secții a instanței supreme, în raport de principiul specializării judecătorilor la Înalta Curte de Casație și Justiție (neprevăzut de Constituția României) și să oblige această instanță de judecată să trimită cauzele, aflate în calea de

atac a apelului, spre rejudecare, în primul ciclu procesual la aceeași secție a instanței supreme?

2. Aplicarea prioritara a dreptului Uniunii trebuie interpretată în sensul că permite instanței naționale să înlăture aplicarea unei decizii a instanței de contencios constituțional, care interpretează o normă inferioară Constituției, de organizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, inclusă în legea internă privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, normă interpretată în mod constant, în același sens, de această instanță de judecată timp de 16 ani?

3. Conform articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, „Principiul liberului acces la justiție” include specializarea judecătorilor și înființarea unor completuri specializate la o instanță supremă?

În opinia reprezentantului Ministerului Public, există motive care fac necesară sesizarea CJUE, fiind întrunite condițiile prevăzute de art. 267 din TFUE pentru formularea unor întrebări prelabile, întrucât textele supuse interpretării sunt prevederi din tratat, respectiv din cartă, iar în ceea ce privește art. 2 din tratat, este necesar a se lămuri dacă statul de drept, în sensul tratatului, este compatibil cu o intervenție asupra justiției de natura celei realizate de Curtea Constituțională a României prin decizia nr. 417/2019.

În ceea ce privește interpretarea articolelor 19 alin. 1 din tratat și art. 47 din cartă, acestea trebuie privite în strânsă legătură cu articolul 2 din tratat, independența sistemului judiciar, în ansamblul său, fiind o componentă a statului de drept.

Este adevărat că nerespectarea unei decizii a Curții Constituționale constituie pentru o instanță de judecată abatere disciplinară, însă, în speță, relevanța întrebărilor reiese și din faptul că un alt Complet de 5 Judecători, într-un alt dosar în care s-a dispus sesizarea CJUE, a avut în vedere, la momentul formulării întrebărilor preliminare, tocmai aceste prevederi din tratat și din cartă.

Un alt argument reiese din faptul că în dosarul nr./1/2019, în care s-a pus în discuție incidența deciziei Curții Constituționale nr. 417 din 03 iulie 2019, s-a dispus sesizarea CJUE, problematica din această cauză fiind similară cu aceea din dosarul de mai sus, acesta fiind și motivul pentru care întrebările sunt aproape identice.

Un ultim argument invocat în susținerea cererii de sesizare prelabilă este dedus din efectul direct al tratatului, ale cărui dispoziții pot fi interpretate de CJUE, precum și din faptul că dreptul comunitar trebuie să se aplice unitar în statele membre, Curtea având rolul de a contribui la administrarea efectivă a justiției în statele membre. Prin urmare, soluția din dosarul nr./1/2019 ar trebui să fie identică cu soluția care urmează a fi pronunțată în prezenta cauză, tocmai pentru a da eficiență efectului direct al tratatului.

Pentru aceste motive, reprezentantul Ministerului Public a solicitat admiterea cererii de sesizare a CJUE astfel cum a fost formulată și motivată.

Apărătorul ales al apelantului intimat inculpat A., avocat J., a solicitat respingerea cererii de sesizare prelabilă a CJUE, apreciind că legăturile cu cauzele celelalte învederate de reprezentantul Ministerului Public sunt mai

puține decât ar reieși în aparență, în sensul că în cauzele citate existau puncte de tangență cu legislația UE (fonduri europene). Or, în prezenta cauză se discută strict de o veritabilă cale de atac exercitată împotriva unei decizii a Curții Constituționale. Pe cale de consecință, aceste întrebări trebuie interpretate în această cheie, aceea a invalidării unei decizii a Curții Constituționale de către o „*instanță supremă*”, aspect inaplicabil în cauză.

Pe de altă parte, urmează a se observa că fondul întrebărilor este tocmai solicitarea de a înlătura de la aplicare o decizie a Curții Constituționale, prin aceea că o instanță europeană ar trebui să se pronunțe asupra aplicării unei decizii a instanței de control constituțional în țara noastră, aspect care nu poate fi primit.

Raportat la faptul că nu este vorba de niciun text de lege la nivel european care să fie aplicabil în acest dosar, în care se discută strict de prevederi ale Codului de procedură penală și respectiv, ale Constituției, în opinia apărătorului, nu se impune sesizarea CJUE pe acest aspect, sens în care cererea urmează a fi respinsă în consecință.

Apărătorul ales al apelantului intimat inculpat B., avocat D., a solicitat respingerea celor trei întrebări ca inadmisibile, pentru următoarele motive:

Prima întrebare are vicii de admisibilitate vădite, întrucât tinde spre interpretarea dacă articolele invocate din dreptul Uniunii Europene se opun adoptării unei decizii de către Curtea Constituțională a României. Or, decizia Curții Constituționale nr. 417 din 03 iulie 2019 a fost deja adoptată și publicată, astfel că această primă întrebare ar fi putut fi formulată, eventual, în fața instanței de control constituțional. În atare situație, în opinia apărării, întrebarea nu are legătură cu prezenta cauză. Către finalul întrebării se pune în discuție, *cu relevanță*, din punctul de vedere al Ministerului Public, dacă Înalta Curte de Casație și Justiție ar fi trebuit obligată să trimită cauzele, spre rejudecare, la prima instanță. Or, în opinia apărării, trimiterea ar trebui făcută la Curtea de Apel București, în raport cu calitatea de avocat a inculpatului A., pentru că K. nu mai este parte în prezenta cauză.

A doua întrebare are un viciu vizibil de inadmisibilitate pentru că nu se indică textul uniunii care ar trebui interpretat de CJUE. Or, dreptul comunitar se aplică prioritar în legislația română potrivit art. 48 din Constituție și, în consecință, până nu se precizează textul, întrebarea este vădit inadmisibilă în această formă.

A treia întrebare este la fel de vădit inadmisibilă pentru că, în principal, este solicitată de o persoană care nu are acest drept. Astfel, se face trimitere la art. 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, care este însă, o chestiune de principiu, ce garantează dreptul la un proces echitabil. Însă, acest drept aparține inculpatului, ca persoană de drept privat, și nu Ministerului Public, care nu are dreptul la un proces echitabil pentru că reprezintă statul. Acest drept a fost instituit pentru protejarea persoanei fizice sau juridice împotriva unor abuzuri ale statului, astfel că această întrebare nu are legătură cu prezenta cauză, dincolo de faptul că legătura dintre dreptul la un proces echitabil și specializarea judecătorilor sau înființarea de complete specializate este cel puțin „ciudată”. Făcând abstracție de decizia nr. 417/2019, judecătorii sunt

specializați pe materii: în civil, penal, contencios, iar completele sunt, de asemenea, specializate, inclusiv aceste complete în materie penală. Prin urmare, există o specializare care derivă tocmai din necesitatea respectării dreptului la un proces echitabil.

La nivel general, urmează a se observa că, pe de o parte, apărarea mai are un motiv de trimitere spre rejudecare, tot ca urmare a unei decizii a Curții Constituționale nr. 250/2019, prin care aceasta a decis că nu se respectă dreptul la un proces echitabil când se schimbă încadrarea juridică direct prin hotărâre, ceea ce s-a întâmplat și în prezenta cauză.

Pe de altă parte, formal, motivul de apel nu se bazează pe această decizie a Curții Constituționale, întrucât apărarea a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și trimiterea spre rejudecare pentru nulitate absolută anterior sesizării instanței de control constituțional și cu siguranță, anterior pronunțării deciziei nr. 417 din 03 iulie 2019.

În consecință, motivul de apel nu se bazează pe o decizie a Curții Constituționale, ci pe faptul că Înalta Curte de Casație și Justiție nu a aplicat legea, proba în acest sens fiind decizia instanței de control constituțional, care a constatat că, într-adevăr, nu a fost respectată legea la momentul formării completelor specializate. Așadar, doar în aparență motivul de trimitere a cauzei spre rejudecare este întemeiat pe decizia Curții Constituționale nr. 417 din 03 iulie 2019, fiind, de fapt, fondat pe cazul de nulitate absolută din Codul de procedură penală constând în nelegala compunere a completului de judecată, în raport de prevederile art. 29 din Legea nr. 78/2000, iar faptul că dispozitivul deciziei instanței de control constituțional amintite întărește motivul de apel, nu înseamnă că motivul de apel este bazat pe această decizie.

Această solicitare este, în ansamblu, inadmisibilă pentru că prin aceste întrebări se tinde la obținerea unei înfirmări sau confirmări de la CJUE dacă instanța supremă, la fel ca celelalte instanțe naționale, este obligată să respecte deciziile Curții Constituționale. Însă, CJUE nu are astfel de atribuții, iar prin cererea formulată nu sunt vizate chestiuni care să țină de aplicarea dreptului uniunii. Trimiterea la texte din dreptul uniunii din cuprinsul cererii de sesizare prealabilă este pur formală, pentru că întrebarea este în sensul dacă trebuie respectate sau nu deciziile Curții Constituționale. Susținerea orală a reprezentantului Ministerului Public a fost în sensul că necesitatea de a respecta deciziile Curții Constituționale ar aduce atingere independenței instanțelor de judecată. În opinia apărătorului, această afirmație este extrem de gravă pentru că Înalta Curte de Casație și Justiție, la fel ca celelalte instanțe judecătorești din România, respectă deciziile Curții Constituționale din anul 1992, decizii care au soluționat și alte conflicte între autorități ale statului și care au fost respectate de instanța supremă.

Or, în opinia apărătorului, este cel puțin surprinzător să se invoce ideea de stat de drept și să nu se respecte deciziile Curții Constituționale, când statul de drept impune acest lucru. Dacă se lansează ideea că nu există obligația respectării deciziilor Curții Constituționale pentru că acestea nu ar fi corecte, înseamnă pur și simplu să se „sape la fundamentul statului de drept”, căci statul

de drept înseamnă respectarea deciziilor judecătorești, indiferent dacă ele ar fi corecte sau nu.

Raportat la o posibilă practică a instanței supreme invocată de reprezentantul Ministerului Public, apărătorul a arătat că, la acest termen, într-o situație similară, într-o altă cauză penală a fost desființată hotărârea primei instanței și a fost trimisă cauza spre rejudecare.

Nu în ultimul rând, potrivit art. 126 din Constituție rolul principal al Înaltei Curți de Casație și Justiție este acela de aplicare unitară a legii. Or, cu siguranță nu poate fi vorba despre o aplicare unitară a legii atunci când există un complet de 5 judecători care a trimis spre rejudecare o cauză, iar în aceeași zi, peste două ore, un alt complet al aceleiași instanțe, în compunere tot de 5 judecători, a admis o cerere de sesizare prealabilă a CJUE.

Pentru toate aceste motive, apărătorul ales a solicitat respingerea, ca inadmisibilă, a cererii de sesizare prealabilă a CJUE.

Înalta Curte, Completul de 5 Judecători a suspendat ședința de judecată pentru a delibera asupra cererii de sesizare a CJUE în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

Reluând cauza după suspendare, Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul de 5 Judecători, după deliberare, ***în majoritate***, a respins, ca inadmisibilă, cererea formulată de Ministerul Public de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare, pentru considerentele ce vor fi relevate cu ocazia expunerii, în detaliu, a argumentelor deciziei penale pronunțate.

Opinia minoritară a fost în sensul admiterii cererii formulate de Ministerul Public de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare, pentru considerentele ce se vor arăta cu prilejul motivării acesteia.

În continuare, nemaifiind cereri prealabile de formulat, Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul de 5 Judecători Penal 2-2018 a acordat cuvântul în susținerea cererii de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 421 pct. 2 lit. b) din Codul de procedură penală, precum și în susținerea motivelor de apel formulate de apărătorii aleși ai apelanților inculpați.

Apărătorul ales al apelantului intimat inculpat A., avocat C., a arătat că a suplimentat motivele de apel în ceea ce privește procedura de cameră preliminară, apreciind că odată cu publicarea deciziei Curții Constituționale nr. 417 din 03 iulie 2019 a intervenit și s-a clarificat un aspect referitor la faptul că, în opinia sa, nici judecătorul de cameră preliminară nu putea fi decât un membru al unui complet specializat, pe considerentul că președintele completului de la instanța de fond a fost judecătorul de cameră preliminară. Și atunci, în condițiile în care completul de trei judecători trebuia să fie un complet specializat, cu atât mai mult judecătorul de cameră preliminară trebuia să fie membru al acestui complet, în speță președintele completului de judecată.

În lumina faptului că prevederile 421 alin. 2 pct. 2 lit. b) din Codul de procedură penală nu sunt foarte lămuritoare, în măsura în care interpretarea ar putea fi aceea că instanța de apel ar putea trimite cauza doar la prima instanță de

judecată, omițând astfel camera preliminară, în opinia apărării sunt întrunite condițiile pentru sesizarea Curții Constituționale cât privește lămurirea acestui aspect, în sensul că invocă neconstituționalitatea prevederilor art. 421 pct. 2 lit. b) din Codul de procedură penală în măsura în care acesta împiedică instanța de apel să trimită cauzele spre rejudecare pentru nelegala compunere a completului de judecată în fața judecătorului de cameră preliminară, care să fie un judecător care face parte dintr-un complet specializat.

Față de aceste motive, fiind evident că judecătorul de cameră preliminară nu a făcut parte dintr-un complet specializat, apărătorul a apreciat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a cererii de sesizare a Curții Constituționale, respectiv există un text de lege în vigoare, este aplicabil în cauză, iar instanța de control constituțional nu l-a constatat anterior ca fiind neconstituțional.

În concluzie, apărătorul a solicitat admiterea cererii de sesizare a Curții Constituționale în ideea în care interpretarea textului nu permite trimiterea cauzei spre rejudecare la camera preliminară, unde inculpatul a fost judecat de un complet nelegal constituit.

Asupra cererii de sesizare a Curții Constituționale, reprezentantul Ministerului Public a solicitat respingerea acesteia, ca inadmisibilă, dat fiind că nu a fost ridicată o veritabilă excepție de neconstituționalitate, ci se solicită o interpretare a textului de lege invocat, ceea ce poate face și instanța în fața căreia a fost formulată această cerere.

Practic, se ridică o problemă de interpretare a art. 421 pct. 2 lit. b) din Codul procedură penală, însă se invocă doar formal neconformitatea textului cu prevederile constituționale și se indică că sunt incidente anumite texte din Constituție cu privire la liberul acces la justiție și dreptul la apărare, fără a se invoca în concret care este atingerea adusă acestor principii constituționale.

Reprezentantul Ministerului Public a conchis în sensul că nu sunt întrunite, în ansamblu, condițiile de la art. 29 din Legea nr. 47/1992 pentru ca instanța să dispună sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate invocată.

Apărătorul ales al apelantului intimat inculpat B., avocat D., a arătat că intenționa să formuleze o astfel de cerere în măsura în care s-ar fi judecat pe motivele de apel, în sensul trimiterii cauzei judecătorului de cameră preliminară în interpretarea textului invocat de către instanța de apel, în lumina mai multor decizii ale Curții Constituționale, care au transformat etapa camerei preliminare într-o fază a procesului, astfel că un complet de cameră preliminară este un complet de fond, cu toate consecințele care țin de motivele de apel ale inculpatului.

De altfel, într-o decizie recentă, Curtea Constituțională a statuat că cererile de rejudecare în urma extrădării încep din fața judecătorului de cameră preliminară, pentru că altfel nu ar fi satisfăcute exigențele unui proces echitabil. Prin urmare, s-ar impune sesizarea Curții Constituționale, întrucât condițiile de admisibilitate sunt îndeplinite, iar legătura cu cauza reiese din însăși faptul că apărarea solicită prin motivele de apel trimiterea cauzei spre rejudecare la judecătorul de cameră preliminară.

Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul de 5 Judecători a reținut spre soluționare cererea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate invocată și, în majoritate, a acordat cuvântul asupra motivelor de apel care vizează cazurile de nulitate absolută.

Apărătorul ales al apelantului intimat inculpat A., avocat C., cât privește nelegala constituire a completului de trei judecători care a pronunțat hotărârea primei instanțe, aspect invocat prin motivele de apel, a apreciat că, în conformitate cu decizia Curții Constituționale nr. 417/2019, completul de la instanța de fond nu a fost legal constituit, întrucât în speță era necesară existența unor complete specializate, conform art. 29 alin. 1 din Legea nr. 78/2000, sens în care, în acord cu decizia instanței de control constituțional, se impune casarea hotărârii pentru motivul de nulitate absolută constând în nelegala constituire a completului de judecată.

În ceea ce privește instanța care urmează să rejudece cauza în fond, apărătorul ales a interpretat prevederile articolului care reglementează soluțiile în apel când se face vorbire de trimiterea spre rejudecare pentru motive de nulitate absolută la o instanță competentă, că se referă și la judecătorul de cameră preliminară, care este cel care va face parte din completul de judecată. Pe cale de consecință, cât timp în camera preliminară soluția pronunțată a fost dată de un judecător care nu era specializat, soluția pronunțată este la fel de nulă precum este și soluția pronunțată de cei trei judecători de la instanța de fond și deci nu poate fi menținută. De aceea, în opinia apărării, se impune trimiterea cauzei spre rejudecare la judecătorul de cameră preliminară, cu atât mai mult cu cât pe parcursul dosarului au intervenit o serie de complicații procesuale și juridice majore, urmând ca acesta să analizeze, raportat la stadiul actual al speței, dacă și în ce măsură mai este investit cu un rechizitoriu complet.

La interpelarea instanței în sensul de a preciza mai concret care este solicitarea inculpaților, **apărătorul ales al apelantului intimat inculpat A.** a conchis solicitând admiterea apelului formulat, desființarea sentinței primei instanțe și trimiterea cauzei spre rejudecare începând cu camera preliminară, acesta fiind singurul motiv de nulitate absolută invocat, iar cu privire la hotărârile definitive din camera preliminară a precizat că sunt, de asemenea, nule absolut pentru că au fost pronunțate de către un judecător care nu era competent/specializat. A mai susținut că aceste critici nu au fost invocate în etapa de cameră preliminară, întrucât acest aspect a fost tranșat de Curtea Constituțională abia săptămâna trecută, acesta fiind și motivul pentru care apărarea a suplimentat la acest termen motivele de apel, logica juridică fiind una corectă în sensul în care dacă judecătorul de cameră preliminară nu era judecător specializat și nu putea face parte dintr-un complet specializat, nu putea judeca nici în camera preliminară.

Apărătorul ales al apelantului intimat inculpat B., avocat D., a arătat că, în contextul actual, completul de judecată de la instanța de fond nu a fost compus potrivit prevederilor legale, motiv pentru care sentința primei instanțe, precum și celelalte soluții/încheieri sunt lovite de nulitate absolută, sancțiunea fiind trimiterea cauzei spre rejudecare.

La interpelarea Completului de 5 Judecători în sensul de a preciza cărei instanțe solicită a fi trimisă cauza spre rejudecare, în situația admiterii apelului formulat, **apărătorul ales al apelantului intimat inculpat B.** a opinat că, raportat la calitatea de avocat a apelantului A., situația este oarecum „bizară”, pentru că nulitatea absolută nu a fost generată de lipsa de competență a instanței, fapt de natură să atragă soluția trimiterii cauzei la instanța competentă. Așa fiind, tehnic, s-ar impune trimiterea cauzei spre rejudecare la Secția Penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, care urmează să decline competența în favoarea Curții de Apel București, în raport cu faptul că K. nu mai este inculpată în cauză, iar inculpatul A. este în prezent avocat.

Pe de altă parte, această soluție ar presupune o prelungire a procedurii, fără a exista o cauză de nulitate absolută, motiv pentru care solicitarea sa ar fi de trimitere a cauzei spre rejudecare direct la Curtea de Apel București.

În ceea ce privește împrejurarea dacă instanța de apel va trimite cauza spre rejudecare la completul de judecată de la fond sau la judecătorul de cameră preliminară, apărătorul ales a arătat că, formal, instanța de apel este investită cu un apel împotriva unei sentințe pronunțată în fond în primă instanță, deci apelul nu are ca obiect o hotărâre pronunțată în cameră preliminară, situație în care, la prima vedere, instanța ar fi într-o imposibilitate de a constata nulitatea încheierilor de cameră preliminară și implicit de a trimite cauza la un judecător de cameră preliminară, fie din cadrul Secției Penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, fie din cadrul Curții de Apel București.

În egală măsură însă, prezintă relevanță și decizia Curții Constituționale pronunțată în cursul săptămânii trecute care viza procedura de trimitere spre rejudecare a procesului penal în urma extrădării și prin care s-a statuat că este contrară dreptului la un proces echitabil o trimitere spre rejudecare la instanța de fond, și nu la judecătorul de cameră preliminară. Chiar dacă decizia instanței de control constituțional nu este încă motivată, pot fi intuite cu ușurință considerentele în raport cu care, în prezenta cauză, o retrimiteri la judecătorul de la instanța de fond și nu la judecătorul de cameră preliminară ar fi inechitabilă.

În atare situație, apărătorul ales a solicitat aplicarea cu prioritate a prevederilor art. 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, precum și ale art. 6 CEDO și respectiv, art. 21 din Constituție, în ciuda faptului că instanța nu este sesizată cu nulitatea încheierilor pronunțate de judecătorul de cameră preliminară în prezenta cauză, urmând a se constata o nulitate derivată și a se dispune sesizarea judecătorului de cameră preliminară din cadrul Curții de Apel București, pentru a nu se mai prelungi procedura în fața Secției Penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La interpelarea instanței în sensul de a preciza dacă mai sunt și alte critici în apel vizând nulitățile, **apărătorul ales al apelantului intimat inculpat B.** a precizat că, asemeni colegului său, a avut un singur motiv de nulitate absolută pe care a înțeles să îl invoce și să îl susțină.

Reprezentantul Ministerului Public, în raport cu motivele de apel invocate de către inculpați, a solicitat, în temeiul art. 421 pct. 2 lit. b) din Codul de procedură penală, admiterea apelurilor formulate și trimiterea cauzei spre rejudecare la prima instanță, raportat la prevederile art. 281 alin. 1 lit. a) din

Codul de procedură penală vizând nulitatea absolută, astfel cum Curtea Constituțională a stabilit prin decizia nr. 417/2019.

Referitor la solicitarea de trimitere a cauzei spre rejudecare judecătorului de cameră preliminară, a precizat că acestei cereri nu i se poate da curs în calea de atac a apelului după desființarea deciziei penale contestate, întrucât încheierile pronunțate în camera preliminară au fost cenzurate, la rândul lor, prin căi de atac prevăzute de lege și au rămas definitive, și practic, se solicită instanței de control judiciar să aplice în calea de atac a apelului o soluție neprevăzută de lege.

În ceea ce privește instanța competentă să se pronunțe în rejudecare la fond, reprezentantul Ministerului Public a apreciat că punctul de plecare trebuie să îl constituie cadrul procesual stabilit urmare admiterii contestațiilor în anulare, în sensul că, în acest dosar sunt cercetați doi inculpați pentru săvârșirea unor infracțiuni de corupție, iar unul dintre aceștia are calitatea de avocat, motiv pentru care Secția Penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție nu mai este competentă să soluționeze cauza în fond.

De altfel, și textul de la judecata în apel dispune rejudecarea de către „*instanța competentă*” atunci când intervine un caz de necompetență, iar în atare situație, se impune trimiterea cauzei la Curtea de Apel București, astfel cum a solicitat și apărarea.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE COMPLETUL DE 5 JUDECĂTORI

Asupra apelurilor de față;

În baza actelor și lucrărilor dosarului constată următoarele:

I. Prin rechizitoriul din 24.09.2015 emis în dosarul nr.P/2015 al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție – Secția de combatere a corupției, s-a dispus, între altele, trimiterea în judecată a inculpaților: **A.** (...), pentru săvârșirea infracțiunii de **complicitate la dare de mită** prevăzută de art. 48 alin.1 raportat la art.290 din Codul penal rap. la art. 6 din Legea nr.78/2000 și **B.** – (...), pentru comiterea **infracțiunii de dare de mită** prevăzută de art. 290 din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr.78/2000.

Prin actul de sesizare a instanței, s-a reținut că, **în drept**, fapta **inculpatului A.** care, în vederea realizării interesului numitului B. de soluționare a dosarului nr.D/P/2012, din suma de aproximativ euro primită de la mituitor, a remis martorului denunțator L., la începutul lunii noiembrie 2014, suma de euro, iar înțelegerea infracțională dintre complicele A. și martorul denunțator L. a fost ca suma de euro să fie remisă de către cel din urmă procurorului șef al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, numita K., ca răsplată pentru că aceasta a determinat soluționarea dosarului nr.D/P/2012, în care era cercetat numitul B., printr-o soluție de clasare, *întrunește elementele constitutive ale complicității*

la infracțiunea de dare de mită prevăzută de art.48 alin.1 raportat la art.290 din Codul penal raportat la art.6 din Legea nr.78/2000; iar fapta **inculpatului B.**, constând în aceea că, în vederea realizării propriului interes vizând soluționarea dosarului nr.D/P/2012, în care era cercetat la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, a oferit suma de aproximativ euro, cash și sub forma a două contracte de consultanță judiciară, complicei A. care a remis martorului denunțator L., la începutul lunii noiembrie 2014, suma de euro, pentru a fi remisă de către cel din urmă procurorului șef al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, inculpatei K., ca răsplată pentru că aceasta a determinat soluționarea dosarului nr.D/P/2012, în care era cercetat, prin clasare, *întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de dare de mită prevăzută de art. 290 din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr.78/2000.*

II. Prin sentința penală nr. 42 din data de 26.01.2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția Penală în dosarul nr./1/2015, între altele, în temeiul art.386 alin.1 din Codul de procedură penală, a fost schimbată încadrarea juridică pentru:

- inculpatul **B.**, **din** infracțiunea de dare de mită prevăzută de art. 290 din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 **în** infracțiunea de cumpărare de influență prevăzută de art. 292 alin.1 din Codul penal raportat la art.6 din Legea nr.78/2000;

- inculpatul **A.**, **din** complicitate la infracțiunea de dare de mită prevăzută de art. 48 alin.1 raportat la art. 290 din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr.78/2000 **în** infracțiunea de trafic de influență prevăzută de art. 291 alin.1 din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr.78/2000;

În temeiul art. 292 alin.1 din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr.78/2000 a fost condamnat inculpatul **B.** la pedeapsa de **4 (patru) ani închisoare** pentru săvârșirea infracțiunii de cumpărare de influență.

În temeiul art. 67 alin. 2 coroborat cu art. 292 alin.1 din Codul penal, s-a aplicat inculpatului pedeapsa complementară a interzicerii exercitării drepturilor prevăzute de art. 66 alin.1 lit. a), b) și d) din Codul penal, pe o perioadă de 3 ani după executarea pedepsei principale, conform art. 68 alin.1 lit. c) din Codul penal.

În temeiul art. 65 Cod penal, s-a interzis aceluiași inculpat, ca pedeapsă accesorie, exercitarea drepturilor prevăzute de art. 66 alin.1 lit. a), b) și d) din Codul penal, pe durata executării pedepsei închisorii, potrivit art. 65 alin. 3 din Codul penal.

În temeiul art. 291 alin.1 din Codul Cod penal raportat la art. 6 din Legea nr.78/2000 a fost condamnat inculpatul **A.** la pedeapsa de **5 (cinci) ani închisoare** pentru săvârșirea infracțiunii de trafic de influență.

În temeiul art. 67 alin.1 din Codul Cod penal, s-a aplicat inculpatului pedeapsa complementară a interzicerii exercitării drepturilor prevăzute de art. 66 alin. 1 lit. a), b) și d) din Codul penal, pe o perioadă de 4 ani după executarea pedepsei principale, conform art. 68 alin.1 lit. c) din Codul penal.

În temeiul art. 65 din Codul penal, s-a interzis inculpatului, ca pedeapsă accesorie, exercitarea drepturilor prevăzute de art. 66 alin. 1 lit. a), b) și d) din

Codul penal, pe durata executării pedepsei închisorii, potrivit art. 65 alin. 3 din Codul penal.

În temeiul art. 72 din Codul penal și art. 399 alin.9 din Codul de procedură penală, s-a dedus din pedeapsa închisorii aplicată inculpatului **A.** durata reținerii, arestării preventive și a arestului la domiciliu, începând cu data de 01.09.2015 până la data de 24.11.2015, inclusiv.

În temeiul dispozițiilor art. 291 alin. 2 Cod penal, s-a confiscat de la inculpatul **A.** echivalentul în lei, la data punerii în executare, a sumei de 150.000 euro.

A fost menținută, pentru inculpatul **A.**, măsura sechestrului asigurator instituit asupra bunurilor imobile prin ordonanța nr.P/2015 din 24.09.2015 a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție - Secția de Combatere a Corupției, modificată prin încheierea de ședință din data de 13.10.2015 pronunțată în prezenta cauză, precum și poprirea instituită prin ordonanța nr.P/2015 din 24.09.2015 a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție - Secția de Combatere a Corupției, modificată prin încheierea de ședință din data de 13.10.2015 și, ulterior, prin încheierea de ședință din 13.06.2016, pronunțate în prezenta cauză, până la concurența sumei de 150.000 euro.

În temeiul art. 274 alin. 1 din Codul de procedură penală, inculpații **B.** și **A.** au fost obligați la plata sumei de câte 3000 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare către stat.

În temeiul art. 274 alin. 1 teza finală, coroborat cu art. 275 alin. 6 din Codul de procedură penală, s-a dispus ca onorariul apărătorilor desemnați din oficiu pentru inculpații **A.** și **B.**, în sumă de câte 360 lei, să se plătească din fondul Ministerului Justiției.

III. Prin decizia penală nr. 116 din 26.06.2018, pronunțată în dosarul nr.1/2017, Completul de 5 Judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție, între altele, a admis apelurile formulate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție și de apelanta intimată inculpată K. împotriva sentinței penale nr. 42 din data de 26.01.2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția penală, în dosarul nr.1/2015 și a desființat sentința penală apelată numai în ceea ce o privește pe această inculpată, reținând cauza spre rejudecare și menținând celelalte dispoziții ale sentinței apelate care nu contravin prezentei hotărâri.

Totodată, prin aceeași decizie, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul de 5 Judecători a respins, ca nefondate, apelurile formulate de inculpații **B.** și **A.** împotriva sentinței penale nr. 42 din data de 26.01.2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția penală, în dosarul nr.1/2015, obligându-i pe ambii inculpați la plata sumei de câte 300 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare avansate de stat, iar în baza art. 275 alin. 6 din Codul de procedură penală, a stabilit ca onorariile cuvenite apărătorilor desemnați din oficiu până la prezentarea apărătorilor aleși pentru apelanții intimați inculpați, în sumă de câte 90 lei, să rămână în sarcina statului.

IV. Împotriva acestei decizii au formulat contestație în anulare ambii contestatori condamnați astfel: A. la data de 12.12.2018, prin apărător ales

(filele 1-14 dosar), cauza înregistrându-se la aceeași dată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul de 5 Judecători Penal 2-2018 sub nr./1/2018 și primind prim termen de judecată la 19.12.2018, respectiv B., la data de 20.12.2018, prin apărător ales (filele 1-10 dosar), cauza înregistrându-se la aceeași dată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul de 5 Judecători Penal 1-2018 sub nr./1/2018, cu prim termen inițial de judecată la 14.01.2019, termen care, la solicitarea apărătorului ales al acestuia, a fost preschimbat la 21.12.2018, prin rezoluție administrativă.

În motivarea contestațiilor în anulare formulate de condamnatul A. (filele 1-14 dosar/1/2018) și de condamnatul B. (filele 1-10 dosar nr./1/2018) aceștia, prin apărători aleși, au invocat, în drept, dispozițiile art. 426 alin.1 lit. d) din Codul de procedură penală și au susținut, în esență, nelegala compunere a Completului de 5 Judecători care a soluționat cauza în apel, considerând că au fost încălcate dispozițiile art. 32 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată cu modificările și completările ulterioare, în ceea ce privește modul de desemnare al unuia dintre membrii acestui complet, mai concret al președintelui de complet.

În acest sens, s-a arătat că, deși dispozițiile legale în vigoare la data soluționării cauzei în apel prevedeau că judecătorii care fac parte din aceste complete sunt desemnați prin tragere la sorți, în Completul de 5 Judecători care a pronunțat decizia penală atacată a fost inclus de drept președintele Secției penale, nefiind desemnat aleatoriu un judecător, astfel cum impunea Legea nr. 304/2004.

Ambii contestatori condamnați au concluzionat că maniera de desemnare a compunerii Completului de 5 Judecători, în etapa soluționării în apel a dosarului nr./1/2017 s-a realizat cu încălcarea prevederilor art. 32 din Legea nr. 304/2004, sancțiunea fiind nulitatea absolută a actelor întocmite de completul nelegal constituit, iar decizia penală nr. 116 din 26.06.2018 a fost pronunțată de un complet format cu încălcarea prevederilor legale, lipsit de attributele legalității și imparțialității, instituite prin legislația română și europeană.

Prin încheierea nr. 214 din data de 19.12.2018, Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul de 5 judecători Penal 2 - 2018 a admis, în principiu, contestația în anulare formulată de condamnatul A. împotriva deciziei penale nr. 116 din 26.06.2018, pronunțată de Completul de 5 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție în dosarul nr./1/2017.

Totodată, a admis cererea de suspendare a executării sentinței penale nr. 42 din 26.01.2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în dosarul nr./1/2016, rămasă definitivă prin decizia penală nr. 116 din 26.06.2018, pronunțată de Completul de 5 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție în dosarul nr./1/2017, până la soluționarea definitivă a contestației în anulare.

Prin încheierea din cameră de consiliu pronunțată la data de 21.12.2018, Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul de 5 judecători Penal 1 - 2018 a admis, în principiu, contestația în anulare formulată de condamnatul B. împotriva deciziei penale nr. 116 din 26.06.2018, pronunțată de Completul de 5 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție în dosarul nr./1/2017.

Totodată, a dispus suspendarea executării deciziei penale nr. 116 din 26.06.2018, pronunțată de Completul de 5 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție în dosarul nr./1/2017, până la soluționarea definitivă a contestației în anulare și a dispus punerea de îndată în libertate a contestatorului condamnat B. de sub puterea mandatului de executare a pedepsei emis în baza sentinței penale nr. 42 din 26.01.2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în dosarul nr./1/2016, rămasă definitivă prin decizia penală nr. 116 din 26.06.2018, pronunțată de Completul de 5 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție în dosarul nr./1/2017, dacă nu este arestat în altă cauză.

Pentru a se pronunța aceste soluții, s-a apreciat că în ambele situații sunt îndeplinite cumulativ condițiile prevăzute de lege în art. 431 alin. 2 din Codul de procedură penală pentru admisibilitatea în principiu a contestațiilor în anulare formulate de condamnații A. și B., respectiv contestațiile în anulare au fost formulate cu respectarea termenului stabilit de alin. 1 al art. 428 din Codul de procedură penală (fiind declarate anterior comunicării deciziei penale atacate), împrejurările de fapt și de drept susținute de către contestatorii condamnați se circumscriu, de principiu, cazului de contestație în anulare menționat de art. 426 lit. d) teza I din Codul de procedură penală, reținând, totodată, că și cea de a treia condiție de admisibilitate a contestației în anulare este îndeplinită în cauză, întrucât contestatorii condamnați au invocat în dovedirea celor susținute înscrisuri care se află la dosar.

Deopotrivă, s-a mai apreciat că, în raport cu împrejurările de fapt și de drept invocate de către contestatorii condamnați în cererile formulate, văzând contextul generat de necesitatea analizării în concret, în speță, a efectelor deciziei nr. 685 din data de 07.11.2018 a Curții Constituționale a României, în cauză se impune, în temeiul dispozițiilor art. 430 din Codul de procedură penală, suspendarea executării pedepsei aplicate contestatorului condamnat B. prin sentința penală nr. 42 din 26.01.2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în dosarul nr./1/2016, rămasă definitivă prin decizia penală nr. 116 din 26.06.2018, pronunțată de Completul de 5 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție în dosarul nr./1/2017, până la soluționarea definitivă a contestației în anulare.

Totodată, Înalta Curte de Casație și Justiție –Completul de 5 Judecători Penal 2-2018 a constatat că, în cazul contestatorului condamnat A., potrivit dispozițiilor Legii nr. 302/2004 aplicabile în această privință, nu îi revine competența să soluționeze cererea formulată de către contestatorul condamnat privind suspendarea efectelor mandatului național de executare a pedepsei închisorii nr. 4 din 26.07.2018 și, respectiv, a mandatului european de arestare emis pe numele acestuia, procedura de soluționare a acestor cereri fiind de competența instanței emitente, conform art. 94 din Legea nr. 302/2004, în raport cu precizările apărătorului ales al contestatorului condamnat A. de la termenul din 19.12.2018, care a relevat că acesta este arestat în Italia, în procedura de executare a mandatului european de arestare emis în cauză.

La termenul din 18 martie 2019 au avut loc dezbatările pe fondul contestațiilor în anulare formulate de condamnații contestatori A. și B., iar

aceștia, prin apărătorii aleși, au susținut, în esență, aceleași motive formulate în cererile scrise depuse la dosar.

Analizând contestațiile în anulare formulate de condamnații A. și B. împotriva deciziei penale nr. 116 din 26.06.2018, pronunțată de Completul de 5 Judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție în dosarul nr.1/2017 prin prisma motivului invocat, respectiv prevederile art. 426 alin.1 lit. d) din Codul de procedură penală, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul de 5 Judecători Penal 2-2018, **cu majoritate**, le-a apreciat ca fiind întemeiate pentru motivele expuse în decizia penală nr.105 din 15.04.2019.

Față de cele relevate în considerente, în baza art. 432 alin. 1 rap. la art. 426 lit. d) din Codul de procedură penală, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul de 5 Judecători, **cu majoritate**, a admis contestațiile în anulare formulate de contestatorii condamnați A. și B. împotriva deciziei penale nr. 116 din 26.06.2018, pronunțată de Completul de 5 Judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție în dosarul nr.1/2017, a desființat decizia penală contestată numai în ceea ce îi privește pe condamnații A. și B. și a dispus rejudecarea apelurilor declarate de inculpații A. și B. și de **Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție** împotriva sentinței penale nr. 42 din 26.01.2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția Penală în dosarul nr.1/2015.

Totodată, a anulat formele de executare dispuse în baza sentinței penale nr. 42 din 26.01.2017, pronunțată de Înalte Curte de Casație și Justiție - Secția Penală în dosarul nr.1/2015, rămasă definitivă prin decizia penală sus – menționată în ceea ce îi privește pe condamnații A. și B. **și a menținut celelalte dispoziții ale deciziei penale atacate, decizia fiind definitivă în ceea ce o privește pe inculpata K.,** fixând prim termen pentru rejudecare după desființare, la **20.05.2019.**

În opinie separată, doamna judecător H. a considerat că se impunea respingerea ca nefondate a contestațiilor formulate de contestatorii condamnați A. și B. împotriva deciziei penale nr. 116 din data de 26.06.2018, pronunțată de Completul de 5 Judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție în dosarul nr.1/2017.

V. PROCEDURA DE REJUDECARE ÎN APEL DUPĂ DESFIINȚAREA DECIZIEI PENALE CONTESTATE

Cauza având ca obiect rejudecarea apelurilor declarate de inculpații A. și B. și de Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție împotriva sentinței penale nr. 42 din 26.01.2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția Penală în dosarul nr.1/2015 a fost înregistrată sub nr.1/2018*, cu prim termen fixat la **20.05.2019, după desființarea deciziei penale contestate.**

La termenul fixat, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul de 5 Judecători Completul Penal 2-2018, reținând că, în ceea ce o privește pe K., este definitivă sentința penală nr. 42 din 26.01.2017, pronunțată de Înalte Curte de

Casație și Justiție - Secția Penală în dosarul nr./1/2015, a constatat că, în cauză, nu se impune citarea condamnatei K. și a amânat judecarea cauzei pentru ca Ministerul Public să fie reprezentat de un procuror al Secției pentru Investigare a Infrațiunilor din Justiție din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, indiferent de faptul că în această cauză s-a formulat sau nu o contestație în anulare care să o vizeze pe K., fost magistrat.

La termenul din 10.06.2019, instanța a amânat judecarea cauzei la data de 23.09.2019, constatând întemeiate cererile de amânare formulate de apărătorii aleși ai apelanților intimați inculpați A. și B. și pentru a le acorda posibilitatea de a-și pregăti apărarea, fiind prima solicitare în acest sens.

La termenul din 23.09.2019 instanța a pus în discuție cererile de probatorii, precum și celelalte cereri formulate de apelanții inculpați B. și A. prin apărători aleși și a dispus amânarea pronunțării la data de 07.10.2019, dată la care doamnele judecătoare F. și G. au formulat declarații de abținere, iar pentru soluționarea de către un complet legal investit a incidentelor procedurale astfel ivite, s-a amânat pronunțarea la data de 14.10.2019.

La data de 14.10.2019, după soluționarea incidentelor procedurale anterior ivite, prin respingerea, ca nefondate, a declarațiilor de abținere formulate de doamnele judecătoare F. și G., prin încheierea din cameră de consiliu de la acel termen, **instanța a prorogat la data de 21.10.2019 pronunțarea asupra tuturor cererilor mai sus –menționate, având în vedere că la data de 10.10.2019 s-a publicat în Monitorul Oficial nr. 825 partea I, decizia nr. 417 din 03.07.2019 a Curții Constituționale**, prin care instanța de control constituțional a admis sesizarea formulată de președintele Camerei Deputaților și a constatat că a existat un conflict juridic de natură constituțională între Parlament, pe de o parte, și Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, generat de neconstituirea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a completurilor de judecată specializate pentru judecarea în primă instanță a infracțiunilor prevăzute în Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, contrar celor prevăzute de art. 29 alin.1 din Legea nr.78/2000, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 161/2003.

La termenul din 21.10.2019, după reluarea cauzei, s-a constatat că au lipsit apelanții intimați inculpați care au fost reprezentați de apărătorii aleși, fiind detaliate, în partea introductivă a prezentei decizii, concluziile acestora, precum și ale reprezentantului Ministerului Public, cu ocazia dezbaterilor cu privire la:

- cererea formulată de apelantul intimat inculpat A. prin apărător ales de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate invocată,
- cererea formulată de reprezentantul Ministerului Public de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene cu cele 3 întrebări preliminare
- și la motivele de apel susținute de apelanții inculpați prin apărători aleși, motiv pentru care nu vor mai fi reluate.

* * *

► **Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul de 5 Judecători Penal 2-2018 examinând cererea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 421 pct. 2 lit. b) din Codul de**

procedură penală, formulată în scris la termenul din 21.10.2019 de apelantul intimat inculpat A., prin apărător ales (atașată la f.144-147 dos. apel) și verificând actele și lucrările dosarului prin raportare la dispozițiile legale incidente, constată că este inadmisibilă, pentru considerentele ce se vor expune în cele ce succed.

În esență, apărătorul ales al apelantului intimat inculpat a susținut că dispozițiile criticate ca fiind neconstituționale intră în contradicție cu textele constituționale ale art. 21 vizând accesul liber la justiție și art. 24 privind dreptul la apărare și a solicitat admiterea cererii de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 421 pct. 2 lit. b) din Codul de procedură penală în măsura în care acestea împiedică instanța de apel să trimită cauza spre rejudecare în faza camerei preliminare pentru soluționarea cererilor și excepțiilor vizând legalitatea sesizării instanței prin rechizitoriu de către un complet specializat, legal constituit, apreciind că și judecătorul de cameră preliminară trebuia să facă parte dintr-un complet specializat în soluționarea infracțiunilor de corupție.

Examinând cererea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor mai sus menționate, formulată de apărătorul ales al apelantului intimat inculpat A., prin prisma cerințelor legale prevăzute de art. 29 alin 1-3 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, se rețin următoarele:

„(1) Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia. (2) Excepția poate fi ridicată la cererea uneia dintre părți sau, din oficiu, de către instanța de judecată ori de arbitraj comercial. De asemenea, excepția poate fi ridicată de procuror în fața instanței de judecată, în cauzele la care participă. (3) Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale”.

Potrivit dispozițiilor art. 29 alin. 5 din Legea nr. 47/1992, dacă excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, fiind contrară prevederilor alin.1, 2 și 3, instanța în fața căreia s-a invocat excepția respinge, prin încheiere motivată, cererea de sesizare a Curții Constituționale.

Din analiza dispozițiilor art. 29 din Legea nr. 47/1992 rezultă că admiterea cererii de sesizare a Curții Constituționale este condiționată de îndeplinirea cumulativă a patru cerințe, respectiv:

- excepția să fie ridicată în fața instanțelor de judecată, la cererea uneia dintre părți sau, din oficiu, de către instanța de judecată sau de arbitraj comercial, respectiv de procuror în fața instanței de judecată, în cauzele în care participă;

- excepția să vizeze neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare;

- excepția să nu aibă ca obiect prevederi constatate ca neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale;

- excepția să aibă legătură cu soluționarea cauzei, indiferent de obiectul acesteia.

Analiza îndeplinirii cumulative a condițiilor prevăzute de Legea nr. 47/1992, republicată nu trebuie, însă, să se realizeze formal. Ca orice mijloc procedural, excepția de neconstituționalitate nu poate fi utilizată decât în scopul și cu finalitatea prevăzute de lege, respectiv pentru verificarea constituționalității unei dispoziții legale care are legătură cu soluționarea cauzei.

În consecință, în cadrul examenului de admisibilitate a excepției de neconstituționalitate, instanța trebuie să analizeze, implicit, și corectitudinea folosirii mijlocului procedural în scopul pentru care a fost prevăzut de lege, iar sub acest aspect, instanțele judecătorești au statuat în mod constant în sensul respingerii cererii de sesizare a Curții Constituționale cu o excepție de neconstituționalitate atunci când vizează, în realitate, o *chestiune de interpretare și aplicare a legii* sau când se urmărește o modificare sau completare a actului normativ ori atunci când nu are legătură cu cauza.

Din această perspectivă, o cerere de sesizare a Curții Constituționale poate fi respinsă atunci când tinde, fie la investirea acesteia cu un examen ce excedează, în mod vădit competenței sale, intrând în sfera de competență exclusivă a legiuitorului (*mutatis mutandis* deciziile nr. 284/24.01.2011, 176/06.03.2012, 187/06.03.2012, 378/26.06.2014 ale Curții Constituționale), fie la un control de constituționalitate nu a unui text de lege anume determinat, ci a concluziei ce ar rezulta din necorelarea unor dispoziții legale (*mutatis mutandis* deciziile nr. 486/11.12.2003, 85/27.01.2011, 537/15.10.2014 ale Curții Constituționale).

În contextul cauzei, se constată că prima condiție este îndeplinită, întrucât excepția a fost invocată în fața instanței investite cu soluționarea apelurilor declarate de inculpații A. și B. și de Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție împotriva sentinței penale nr. 42 din 26.01.2017, pronunțată de Înalte Curte de Casație și Justiție - Secția Penală în dosarul nr./1/2015. De asemenea, având în vedere că se invocă neconstituționalitatea unor dispoziții în vigoare din codificarea procesual penală, cu privire la care Curtea Constituțională nu a admis anterior excepții de neconstituționalitate, se constată că și următoarele două condiții sunt îndeplinite.

Fiind expresia cerinței pertinentei excepției de neconstituționalitate în desfășurarea procesului, *legătura cu soluționarea cauzei* poate fi stabilită numai în urma unei analize concrete a particularităților speței, prin evaluarea atât a *aplicabilității textului criticat în cauza dedusă judecății, cât și a necesității invocării excepției de neconstituționalitate în scopul restabilirii stării de legalitate* (decizia nr. 591 din 21.10.2014 a Curții Constituționale, publicată în M. Of. nr. 916 din 16.12.2014).

De asemenea, condiția relevanței excepției de neconstituționalitate, respectiv a incidenței textului de lege criticat în soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței judecătorești nu trebuie analizată *in abstracto*, ci trebuie verificat în primul rând *interesul procesual al invocării excepției de neconstituționalitate*, mai ales prin prisma efectelor unei eventuale constatări a neconformității

textului de lege invocat cu legea fundamentală (decizia nr. 39 din 17 ianuarie 2019 a Curții Constituționale, publicată în M. Of. nr. 345 din 06.05.2019). Prin urmare, excepția de neconstituționalitate trebuie să fie realmente utilă pentru soluționarea litigiului în care a fost ridicată. Practic decizia instanței de contencios constituțional trebuie să fie aptă a produce un efect concret asupra desfășurării procesului, cerința relevanței fiind expresia utilității pe care soluționarea excepției invocate o are în cadrul rezolvării litigiului.

Referitor la relevanța pe care soluționarea excepției de neconstituționalitate invocată o are în prezenta cauză, din analiza textului de lege a cărui neconstituționalitate a fost invocată și a obiectului cauzei, se constată că doar în aparență există o legătură între soluționarea ce se va da în cadrul litigiului și decizia ce va fi pronunțată de instanța de contencios constituțional, în realitate, autorul excepției tinzând la interpretarea și aplicarea dispoziției legale criticată ca fiind neconformă cu legea fundamentală în sensul dorit de acesta.

Astfel, în speță, apărătorul ales al apelantului intimat inculpat A. a invocat neconstituționalitatea dispozițiilor art. 421 pct. 2 lit. b) Cod procedură penală, potrivit căroră:

„ Instanța, judecând apelul, pronunță una dintre următoarele soluții: (...)

2. admite apelul și (...)

b) desființează sentința primei instanțe și dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost desființată pentru motivul că judecarea cauzei la acea instanță a avut loc în lipsa unei părți nelegal citate sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate, invocată de acea parte. Rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost desființată se dispune și atunci când instanța nu s-a pronunțat asupra unei fapte reținute în sarcina inculpatului prin actul de sesizare sau asupra acțiunii civile ori când există vreunul dintre cazurile de nulitate absolută, cu excepția cazului de necompetență, când se dispune rejudecarea de către instanța competentă."

Totodată, în raport cu prevederile art. 408 din Codul de procedură penală care reglementează care sunt hotărârile supuse apelului reiese că încheierile prin care s-a dispus începerea judecății nu pot fi atacate cu apel.

În altă ordine de idei, prin reglementarea procedurii camerei preliminare s-a urmărit rezolvarea chestiunilor ce țin de legalitatea trimiterii în judecată și a administrării probelor, asigurându-se premisele pentru soluționarea cu celeritate a cauzei în fond. Procedura camerei preliminare cuprinde reguli care elimină posibilitatea restituirii ulterioare, în faza de judecată, a dosarului la parchet, datorită faptului că legalitatea probatoriului și a trimiterii în judecată sunt soluționate în această fază.

Cu privire la etapa prealabilă a camerei preliminare instanța de contencios constituțional a statuat în decizia nr. 641 din 11.11.2014, referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 344 alin. 4, art. 345, art. 346 alin. 1 și art. 347 din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 887 din 05.12.2014 (paragraful 27), că, în concepția legiuitorului, această nouă instituție procesuală nu aparține nici

urmăririi penale, nici judecății, fiind echivalentă unei noi faze a procesului penal.

Pe de altă parte, din conținutul dispozițiilor care reglementează camera preliminară, prin soluțiile care pot fi dispuse, sunt prevăzute criteriile în baza cărora se stabilește dacă procedura în cursul urmăririi penale a avut un caracter echitabil pentru a se putea proceda la judecata pe fond. Din această perspectivă, singura procedură prevăzută de legiuitor pentru verificarea aspectelor de nelegalitate, atât pentru încălcări care atrag nulitatea absolută, cât și relativă, este cea reglementată în art. 340-347 din Codul de procedură penală.

Așa cum s-a arătat anterior, obiectul prezentei cauzei îl constituie rejudecarea apelurilor declarate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție și de inculpații A. și B. împotriva sentinței penale nr. 42 din data de 26.01.2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția penală în dosarul nr./1/2015, după desființarea deciziei penale contestate, fiind, în mod evident, demult depășită etapa camerei preliminare.

Practic, apelantul intimat inculpat, prin invocarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 421 pct.2 lit. b) din Codul de procedură penală, și-a exprimat nemulțumirea cu privire la inexistența posibilității conferite de textul legal criticat de a se trimite cauza spre rejudecare direct la judecătorul de cameră preliminară, în situația incidenței cauzei de nulitate absolută evocată în cuprinsul motivelor de apel, legea procesual penală fiind, de altfel, de strictă interpretare și aplicare.

Or, competența de a stabili regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești revine legiuitorului, fiind o aplicare a dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 126 alin. 2. Ca atare, prevederile art. 421 pct. 2 lit. b) din Codul de procedură penală reprezintă opțiunea legiuitorului, în acord cu politica penală a statului, necontravenind dispozițiilor constituționale și celor europene invocate. Menținerea unei singure căi de atac, respectiv a apelului, în noua reglementare, dă expresie principiului dublului grad de jurisdicție, așa cum este prevăzut de art. 2 paragraful 1 din Protocolul nr. 7 adițional la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale. Această reglementare a fost generată de nevoia asigurării celerității procesului penal și a reducerii duratei de soluționare a cauzei penale, în condițiile în care au fost asigurate garanții suplimentare, atât în faza de urmărire penală, cât și la judecata în fața primei instanțe.

Prin urmare, se constată că, în cauză, prin excepția ridicată, se tinde la interpretarea acestui text legal, ceea ce este de atributul instanței de judecată în fața căreia a fost formulată această cerere, nefiind invocate argumente veritabile de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 421 pct. 2 lit. b) din Codul de procedură penală, întrucât doar formal s-a menționat neconformitatea textului cu prevederile constituționale vizând liberul acces la justiție și dreptul la apărare, fără a se indica în concret în ce constă atingerea adusă acestor principii constituționale, solicitare care este inadmisibilă în raport cu competența Curții Constituționale.

Astfel, în practica sa constantă, Curtea Constituțională a statuat că atunci când critica de neconstituționalitate vizează interpretarea ori aplicarea greșită a legii de către instanțele judecătorești, excepția trebuie respinsă ca inadmisibilă, întrucât, în conformitate cu dispozițiile art.126 alin.1 din Constituția României, justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege, iar, Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale (art.126 alin. 3 din Constituția României). Așadar, Curtea Constituțională „nu are competența de a elimina, pe calea controlului de constituționalitate, din conținutul normativ al textului, o anumită interpretare izolată și vădit eronată a acestuia, legislația în vigoare oferind alte remedii procesuale ce au ca scop interpretarea unitară a normelor juridice. A accepta un punct de vedere contrar ar echivala cu încălcarea competenței instanțelor judecătorești, iar Curtea și-ar aroga competențe specifice acestora, transformându-se din instanță constituțională în una de control judiciar” (decizia CCR nr 276 din 10 mai 2016, publicată în M. Of. nr. 572 din 28 iulie 2016).

Pentru considerentele ce preced, Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul de 5 Judecători apreciază că nu se impune sesizarea Curții Constituționale, nefiind îndeplinite cumulativ condițiile de admitere a cererii de sesizare, conform art. 29 alin. 1 din Legea nr. 47/1992, republicată și, în consecință, va respinge ca inadmisibilă cererea formulată de apelantul intimat inculpat A. de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 421 pct. 2 lit. b) din Codul de procedură penală.

* * *

► **Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul de 5 Judecători, examinând cererea de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene cu cele 3 întrebări preliminare (filele 151-156 dos. apel) formulate în scris de reprezentantul Ministerului Public și susținută în ședința de judecată de la termenul din 21.10.2019, în majoritate, o va respinge, ca inadmisibilă, pentru considerentele ce se vor arăta în cele ce urmează.**

În esență, reprezentantul Ministerului Public a solicitat admiterea cererii astfel cum a fost formulată și motivată, întrucât există motive care fac necesară sesizarea CJUE, fiind întrunite condițiile prevăzute de art. 267 din TFUE pentru formularea unei întrebări prealabile, deoarece textele supuse interpretării sunt prevederi din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), respectiv din Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene (Carta), iar în ceea ce privește art. 2 din TUE, este necesar a se lămuri dacă statul de drept, în sensul Tratatului, este compatibil cu o intervenție asupra justiției de natura celei realizate de Curtea Constituțională a României prin decizia nr. 417/2019. Decizia CCR este de natură să impună instanței supreme soluția ce urmează a fi pronunțată într-un dosar penal, cu un impact direct în prezentul litigiu.

În ceea ce privește interpretarea articolelor 19 alin. 1 din TUE și art. 47 din Cartă, acestea trebuie privite în strânsă legătură cu articolul 2 din Tratat, independența sistemului judiciar, în ansamblul său, fiind o componentă a statului de drept.

În cererea formulată în scris, reprezentantul Ministerului Public a făcut referire la art. 99 alin. 1 lit. ș) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu privire la faptul că nerespectarea deciziilor Curții Constituționale constituie abateri disciplinare, menționând cu titlu exemplificativ, pe de o parte, încheierea din 13 mai 2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul de 5 Judecători în materie civilă, în dosarul nr./1/2018 prin care s-a pus în discuție incidența deciziei Curții Constituționale nr. 685/2018, iar instanța supremă a sesizat Curtea de Justiție a Uniunii Europene, având în vedere tocmai compatibilitatea intervenției Curții Constituționale cu articolele 2 și 19 din TUE și art. 47 din Cartă, iar pe de altă parte, încheierea din 17 octombrie 2019 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul de 5 Judecători în materie penală, în dosarul nr./1/2019 prin care s-a pus în discuție incidența deciziei Curții Constituționale nr. 417/2019, instanța supremă dispunând sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare, în esență, cu întrebări identice, cu cele care, în opinia reprezentantului Ministerului Public, ar trebui adresate instanței europene în aceasta cauză.

Reprezentantul Ministerului Public a mai arătat că, pentru a face posibilă aplicarea concomitentă a art. 29 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție și art. 19 alin. 3 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, două dispoziții legale necorelate între ele de către autorul lor - Parlamentul României - prin Ordinul nr.109/2004 emis de președintele Înaltei Curți, la nivelul instanței supreme s-a stabilit desemnarea cu caracter permanent a tuturor judecătorilor din cadrul Secției penale pentru a participa la judecarea infracțiunilor de corupție și a celor asimilate acestora, astfel că, în concret, începând cu anul 2004, toți judecătorii Secției penale din cadrul instanței supreme au fost considerați specializați în materia infracțiunilor reglementate de Legea nr.78/2000 și, pe cale de consecință, de atunci până în prezent, toate completele de judecată alcătuite în cadrul Secției penale a Înaltei Curți au fost considerate specializate în această materie, la începutul fiecărui an, Colegiul de conducere al Înaltei Curți validând această interpretare a legii, fapt ce a condus la o practică instituțională constantă și predictibilă.

A mai susținut că Înalta Curte de Casație și Justiție procedând astfel nu a făcut altceva decât să respecte principiul eficienței actelor juridice, arătând că acestea trebuie interpretate și aplicate în sensul producerii de efecte juridice și nu altfel. Confruntată cu două reglementări a căror ipoteză normativă coincide (constituirea unor complete specializate), dar ale căror dispoziții sunt divergente (Legea nr.78/2000 *obligă* la constituirea lor pentru judecarea infracțiunilor de corupție în vreme de Legea nr. 304/2004 *permite* constituirea lor la nivelul Înaltei Curți) instanța supremă a identificat încă din 2004 o soluție optimă și a confirmat printr-o practică instituțională constantă, reconfirmată inclusiv în 2019, că toți judecătorii din cadrul Secției penale au specializarea necesară

pentru a judeca, în primă instanță, cauze penale care vizează infracțiuni de corupție.

A mai apreciat că instanța de contencios constituțional obligând instanța supremă la reformarea anumitor hotărâri judecătorești s-a subrogat în atribuțiile instanței de control judiciar nefiind sesizată legal din punct de vedere formal, conform prevederilor art. 412 din Codul de procedură penală și nici de subiectele de drept prevăzute de art. 409 din Codul de procedură penală. Or, chiar soluția oferită de jurisdicția constituțională relevă faptul că rezolvarea pretinsului conflict ține exclusiv de competența instanțelor judecătorești.

A conchis argumentând în susținerea cererii de sesizare prealabilă că soluția din dosarul nr./1/2019 ar trebui să fie identică cu soluția care urmează a fi pronunțată în prezenta cauză, tocmai pentru a da eficiență efectului direct al tratatului, ale cărui dispoziții pot fi interpretate de CJUE, precum și faptul că dreptul comunitar trebuie să se aplice unitar în statele membre, Curtea europeană având rolul de a contribui la administrarea efectivă a justiției în statele membre.

Analizând cererea de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul de 5 Judecători Penal 2-2018, în opinie majoritară, apreciază cererea de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene ca fiind inadmisibilă pentru următoarele considerente:

Procedura hotărârilor preliminare, prevăzută de art.267 T.F.U.E., permite instanțelor naționale ca, în cursul unui litigiu aflat pe rol, să pună întrebări Curții de Justiție, privind interpretarea sau validitatea unei norme comunitare, înainte de a se pronunța hotărârea în litigiul respectiv.

Sistemul trimiterii preliminare reprezintă un mecanism fundamental al dreptului Uniunii Europene, mecanism menit să confere instanțelor naționale mijloace de a asigura o interpretare și aplicare uniformă a dreptului comunitar în toate statele membre.

Acțiunea în pronunțarea unei hotărâri preliminare este o procedură necontencioasă, de colaborare judiciară, independentă de orice inițiativă a părților.

Procedura trimiterii preliminare este reglementată, cu titlul general, prin art.267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, reglementări particulare ale acțiunii privind pronunțarea unei hotărâri preliminare regăsindu-se și în alte surse ale dreptului Uniunii Europene, respectiv, Protocolul din 3 iunie 1971 privind convenția relativ la recunoașterea reciprocă a societăților comerciale și a persoanelor juridice din 29 februarie 1968 și Convenția de la Lugano din 16 decembrie 1968 privind competența instanțelor judecătorești și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, încheiate între statele membre ale Comunității Europene și AELS.

În raport de reglementarea dată chestiunilor prejudiciale prin normele Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene și în absența unor criterii legale care ar trebui să stea la baza aprecierii instanței naționale asupra admisibilității cererii de pronunțare a unei hotărâri preliminare, doctrina relevantă în materie a stabilit că pronunțarea unei hotărâri preliminare presupune îndeplinirea unor condiții de admisibilitate privind calitatea procesuală activă,

Curtea de Justiție a Uniunii Europene putând fi sesizată cu o chestiune prejudicială numai de către o instanță a unui stat membru, obiectul chestiunii prejudiciale care se referă exclusiv la interpretarea sau validitatea normei comunitare, momentul formulării unei astfel de cereri, precum și condiția de relevanță și concludență a chestiunii prejudiciale asupra soluționării fondului litigiului dedus judecării instanței naționale.

Dacă în ceea ce privește calitatea procesuală activă Înalta Curte îndeplinește condiția de jurisdicție națională competentă a sesiza Curtea de Justiție a Uniunii Europene, îndeplinită fiind și condiția formulării chestiunii prejudiciale în cursul unei judecări aflate în derulare la o instanță națională, condiția privind obiectul chestiunii prejudiciale în raport de competența de jurisdicție a instanței comunitare, respectiv condiția relevanței și concludenței chestiunii prejudiciale asupra litigiului dedus judecării nu sunt îndeplinite.

Astfel, potrivit art.267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe, cu titlu preliminar, cu privire la interpretarea dreptului Uniunii Europene și cu privire la validitatea actelor adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile uniunii, neavând, în mod evident, competența de a interpreta legile sau reglementările naționale, dar nici posibilitatea de a decide asupra validității unei proceduri a autorității interne.

Prin urmare, este necesar și obligatoriu ca trimiterea să vizeze interpretarea respectiv validitatea dreptului Uniunii Europene și nu a dreptului național, Curtea de Justiție a Uniunii Europene putându-se pronunța numai dacă dreptul Uniunii Europene este aplicabil cauzei deduse judecării.

Întotdeauna, îi revine exclusiv instanței naționale învestite cu soluționarea litigiului - care trebuie să-și asume responsabilitatea deciziei judiciare - competența de a aprecia, în lumina circumstanțelor particulare ale cauzei, atât necesitatea unei hotărâri preliminare, pentru a fi în măsură să pronunțe hotărârea pe fondul cauzei, cât și relevanța întrebărilor adresate Curții (Hotărârea Curții din 5 februarie 2004 pronunțată în cauza Gustav Schneider împotriva Bundersminister für Justiz).

Dispozițiile art.267 din Tratat stabilesc că obiectul cererii de pronunțare a unei hotărâri preliminare se referă exclusiv la interpretarea dreptului Uniunii Europene sau la aprecierea validității acesteia, Curtea de Justiție a Uniunii Europene nefiind astfel competentă să răspundă unor chestiuni prejudiciale care exced sferei de aplicare a dreptului comunitar.

Prin urmare, Curtea de Justiție a Uniunii Europene nu poate fi sesizată decât în scopul clarificării unor dispoziții ale actelor adoptate de instituțiile Uniunii Europene, indiferent de categoria izvoarelor din care acestea fac parte.

În acest sens, art. 288 din Tratat stabilește posibilitatea formulării unei cereri de pronunțare a unei hotărâri preliminare în interpretarea privind tratatele Uniunii Europene (tratatele inițiale și de revizuire, anexele și protocoalele), actele juridice care fac parte din dreptul derivat al Uniunii Europene (Regulamentele, Directivele și Deciziile adoptate de instituțiile comunitare în executarea competențelor atribuite prin tratatele constitutive, în scopul atingerii finalității acestora), acordurile externe încheiate de Uniunea Europeană și

statutele organismelor create printr-un act al Consiliului, dacă aceste statute prevăd astfel de dispoziții.

În raport cu aspectele invocate anterior, **Înalta Curte de Casație și Justiție -Completul de 5 Judecători, în opinie majoritară, apreciază că cele trei întrebări, și anume: (i)** Articolul 2 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene, articolul 19 alineatul 1 din același tratat și articolul 47 din Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene trebuie interpretate în sensul că se opun adoptării unei decizii de către Curtea Constituțională a României (organ care nu este, potrivit dreptului intern, instanță de judecată) care să soluționeze o excepție procesuală privind o eventuală nelegală compunere a completurilor de judecată (completuri compuse din judecători în funcție, care la momentul promovării îndeplineau inclusiv condiția specializării solicitată pentru a promova la secția penală a instanței supreme), din cadrul unei secții a instanței supreme, în raport de principiul specializării judecătorilor la Înalta Curte de Casație și Justiție (neprevăzut de Constituția României) și să oblige această instanță de judecată să trimită cauzele, aflate în calea de atac a apelului, spre rejudecare, în primul ciclu procesual la aceeași secție a instanței supreme?; **(ii)** Aplicarea priorității a dreptului Uniunii trebuie interpretată în sensul că permite instanței naționale să înlăture aplicarea unei decizii a instanței de contencios constituțional, care interpretează o normă inferioară Constituției, de organizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, inclusă în legea internă privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, normă interpretată în mod constant, în același sens, de această instanță de judecată timp de 16 ani ?; **(iii)** Conform articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, „Principiul liberului acces la justiție” include specializarea judecătorilor și înființarea unor completuri specializate la o instanță supremă?- **nu pot fi circumscrise unei norme comunitare în sensul prevăzut de dispozițiile analizate anterior**, care să ajute la rezolvarea fondului litigiului, instanța supremă fiind investită a se pronunța cu privire la o cale ordinară de atac, respectiv rejudecarea apelurilor inculpaților după desființarea deciziei penale contestate.

Nu este îndeplinită, nici condiția de relevanță și concludență a chestiunii prejudiciale asupra raportului juridic dedus judecății, în condițiile în care se examinează esențialmente o chestiune de procedură, și nu aspecte ce țin de protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene.

Inadmisibilitatea cererii de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene se impune a fi analizată și din perspectiva supremației Constituției, respectiv principiul priorității dreptului Uniunii Europene față de dreptul național, iar pe de altă parte, din perspectiva obiectului litigiului - așa cum s-a arătat anterior, instanța supremă fiind investită cu rejudecarea apelurilor formulate de inculpații A. și B. după admiterea contestațiilor în anulare întemeiate pe dispozițiile art. 426 alin.1 lit. d) din Codul de procedură penală, fiind astfel asigurată posibilitatea soluționării acestora de către instanța națională prin interpretarea și aplicarea dreptului intern. De altfel, nici împrejurările faptice și nici infracțiunile reținute în sarcina inculpaților nu au legătură cu nicio normă comunitară aplicabilă în cauză.

Sub primul aspect, se reține că statele membre, prin semnarea tratatelor internaționale, au acceptat cedarea voluntară a unei părți a suveranității fiecăreia, dar în mod obligatoriu în limitele stabilite de Constituțiile lor. Necesitatea de a asigura o interpretare unitară a dreptului Uniunii poate justifica o extindere a competenței Curții în materie de interpretare a conținutului unei norme dar nu este posibil, fără a fi încălcată repartizarea competențelor între Uniune și statul membru, să se confere supremație normei respective, a dreptului Uniunii, în raport cu normele interne de rang superior.

Prioritatea reglementărilor Uniunii Europene există numai în raport cu legislația infra constituțională, nu și în raport de Constituție.

Supremația Constituției este prevăzută în art.1 alin. 5 în care se arată că: „*în România respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.*”

Constituția României face distincție între principiul supremației legii fundamentale și principiul priorității dreptului Uniunii Europene față de dreptul național consacrat prin art. 148 alin. 2 din legea fundamentală, potrivit cu care: „*(...) prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare*”. Principiul supremației Constituției imprimă forța juridică superioară a acesteia față de orice act juridic care produce efecte, consecința directă a acestuia fiind conformitatea dreptului național cu normele legii fundamentale.

De altfel, ținându-se cont de ierarhia actelor normative, Curtea Constituțională a României, prin decizia nr. 148/2003 privind constituționalitatea propunerii legislative de revizuire a Constituției României, a plasat tratatele constitutive ale Uniunii Europene și reglementările derivate din acestea, pe o poziție intermediară între Constituție și celelalte legi.

Există, așadar, competențe cedate instituțiilor Uniunii și altele partajate, proprii fiecărui stat membru. Competența partajată înseamnă că atât Uniunea Europeană, cât și statele membre pot adopta acte obligatorii din punct de vedere juridic în domeniile vizate.

În ceea ce privește spațiul de securitate, libertate și justiție, competențele sunt partajate, operând astfel principiul subsidiarității, fiecare stat membru fiind îndrituit să aibă propria sa organizare instituțională care să respecte drepturile și principiile regăsite în Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene.

Izvorul celor 3 întrebări preliminare îl constituie decizia nr. 417/2019 a Curții Constituționale a României prin care s-a constatat existența unui conflict juridic de natură constituțională între Parlament pe de o parte, și Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, generat de neconstituirea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a completurilor de judecată specializate pentru judecarea în primă instanță a infracțiunilor prevăzute în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, contrar celor prevăzute de art.29 alin.1 din Legea nr.78/2000, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 161/2003.

Odată constatat un conflict de natură constituțională, în virtutea atribuției consfințită în art.142 alin.1 din legea fundamentală, aceea de „garant al

supremației Constituției”, instanța de contencios constituțional, prin aceeași decizie, a stabilit și conduita constituțională de urmat, identificând existența a două categorii de cauze (paragraful 170) *„ce vizează situații juridice nedefinitiv consolidate la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, cărora urmează a li se aplica direct prezenta decizie”*. Astfel, a statuat ca **„prima categorie de cauze, reprezentată de cele a căror judecată în primă instanță a fost realizată prin mijlocirea completurilor nespecializate anterior Hotărârii Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 14 din 23 ianuarie 2019 și care, la data publicării prezentei decizii, se află în curs de judecată, în faza apelului, pe rolul completurilor de 5 judecători, urmare încălcării în faza judecății în primă instanță a prevederilor art. 21 alin. 3, ale art. 61 alin. 1 și ale art. 126 alin. 1, 2 și 4 din Constituție, să fie rejudecate, în condițiile art. 421 pct. 2 lit. b) din Codul de procedură penală, de completurile specializate alcătuite potrivit art. 29 alin. (1) din Legea nr. 78/2000, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 161/2003.”** Totodată, a apreciat că cea de-a doua categorie de cauze *„nu comportă nicio dificultate procesuală”*, reprezentantă de cauzele viitoare, care vor fi înregistrate începând cu data de 10.10.2019 (ulterior publicării deciziei nr. 417/2019).

De asemenea, instanța de control constituțional a subliniat că, potrivit art. 147 alin. 4 din Constituție, deciziile sale produc efecte numai pentru viitor, astfel încât *„autoritatea de lucru judecat asociată hotărârilor judecătorești pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție prin care au fost soluționate definitiv cauzele care intră sub incidența Legii nr. 78/2000, până la data publicării prezentei decizii nu este atinsă”* (paragraful 171).

Decizia pronunțată de instanța de contencios constituțional - obligatorie *erga omnes* – consfințește, în esență, dreptul fiecărei persoane la un proces echitabil, cu toate componentele sale, fără a îngreua dreptul și implicit obligația Înaltei Curți de Casație și Justiție de interpretare și aplicare a legii, investită cu rejudecarea căii ordinare de atac a apelurilor inculpaților A. și B. după desființarea deciziei penale contestate.

Sub cel de-al doilea aspect, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul de 5 Judecători, în opinie majoritară, reține că prima întrebare circumscrisă dispozițiilor art. 2 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene, articolul 19 alineatul 1 din același tratat și articolul 47 din Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene, excede obiectului dedus judecății, întrucât nu se invocă o contrarietate între dreptul Uniunii și legislația națională care să justifice aplicabilitatea acestuia din urmă în speță, iar întrebarea nu privește interpretarea unui articol din Tratat, ci se referă la o problemă care vizează ordinea juridică internă, ierarhia instanțelor, rolul și competențele Curții Constituționale, astfel încât pronunțarea unei decizii preliminare de către CJUE nu apare ca fiind necesară instanței naționale pentru a pronunța o hotărâre în cauza cu care este investită.

Totodată, având în vedere și conținutul celorlalte două întrebări, se constată că în realitate, prin modul lor de formulare, se urmărește supunerea examenului CJUE o unei eventuale incompatibilități între dreptul Uniunii, prin raportare la dispozițiile invocate, și Decizia Curții Constituționale a României nr. 417/2019

asupra cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre Parlamentul României, pe de o parte, și Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, publicată în Monitorul Oficial nr.825 din 10 octombrie 2019. Or, sub acest aspect, nu s-a identificat care este legătura dintre dispozițiile dreptului Uniunii invocate și limitele jurisdicției Curții Constituționale, în condițiile în care instanța de contencios constituțional nu s-a pronunțat asupra unei excepții, ci a soluționat un conflict juridic de natură constituțională vizând modul de aplicare a unei dispoziții din legislația națională referitoare la constituirea unor completuri de judecată specializate.

Așadar, nici întrebarea a doua privind aplicarea principiului supremației dreptului Uniunii și nici cea de-a treia întrebare, circumscrisă dispozițiilor art.47 din Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene, nu pot constitui obiectul unei hotărâri preliminare, întrucât, în caz contrar, s-ar încălca repartizarea competențelor între Uniune și statul membru și implicit principiul subsidiarității dreptului Uniunii Europene în raport cu principiul supremației Constituției, iar pe de altă parte, se poate constata că sesizarea instanței europene prin mecanismul întrebării prealabile nu urmărește decât ca, pe o cale ocolită, să pună în discuție interpretarea și aplicarea deciziei Curții Constituționale a României nr.417 din 03.07.2019 și a efectelor pe care aceasta le produce în ordinea de drept internă, ceea ce evident este inadmisibil.

Cu privire la obligativitatea deciziilor Curții Constituționale și a interpretărilor date prin acestea, instanța supremă s-a pronunțat nuanțat în mai multe decizii adoptate în cadrul mecanismelor de unificare a practicii judiciare – procedura recursului în interesul legii sau în completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, subliniind că interpretarea și aplicarea legii constituie atributul exclusiv al instanțelor de judecată (parag.82 din Decizia nr.34/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 803 din 11/10/2017), iar prin Decizia nr.5/2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.355 din 24/04/2018), plecând de la atribuțiile Curții Constituționale a României și ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, astfel cum acestea sunt prevăzute de legea fundamentală și propriile lor legi de organizare și funcționare, s-a procedat la interpretarea conținutului unei norme de incriminare, subsecvent interpretării făcute de instanța constituțională, considerându-se că interpretarea efectuată de Curtea Constituțională nu era obligatorie pentru instanțe în general și nici pentru Înalta Curte de Casație și Justiție, având în vedere caracterul controlului exercitat anterior, respectiv verificarea constituționalității norme de incriminare din perspectiva previzibilității.

Prin urmare, câtă vreme solicitarea Ministerului Public nu ține în mod concret de interpretarea normelor Uniunii Europene, cererea reprezentantului parchetului privind sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare, formulată în cauză, urmează a fi respinsă, ca inadmisibilă.

Cu opinia separată a doamnelor judecătore F. și I. în sensul admiterii cererii reprezentantului Ministerului Public de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene, pentru considerentele ce se vor arăta la secțiunea dedicată motivării opiniei minoritare.

* *
*

Examinând criticile formulate și susținute în apel de apelanții intimați inculpați A. și B., prin apărători aleși, vizând nulitatea absolută a sentinței pronunțată de prima instanță, în baza actelor și lucrărilor dosarului și prin raportare la dispozițiile legale incidente, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul de 5 Judecători Penal 2-2018, în majoritate, le constată întemeiate și, în baza art. 421 pct. 2 lit. b) din Codul de procedură penală, va admite apelurile declarate de inculpații A. și B. și de Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție împotriva sentinței penale nr. 42 din 26.01.2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția Penală în dosarul nr.1/2015, va desființa sentința penală apelată și va trimite cauza spre rejudecare Secției Penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru următoarele considerente:

În esență, apelanții intimați inculpați A. și B., prin apărători aleși, au solicitat admiterea apelurilor astfel cum au fost formulate și motivate, desființarea sentinței primei instanțe și trimiterea cauzei în vederea reluării procedurii de cameră preliminară într-un complet legal constituit, apreciind că și hotărârile/încheierile definitive din camera preliminară sunt lovite de nulitate absolută, fiind pronunțate de un judecător care nu era competent/specializat în soluționarea faptelor de corupție, conform art. 29 alin. 1 din Legea nr. 78/2000, astfel cum a rezultat din considerentele deciziei instanței de contencios constituțional nr. 417/2019.

Totodată, la interpelarea Completului de 5 Judecători în sensul de a preciza cărei instanțe solicită a fi trimisă cauza spre rejudecare, în situația admiterii apelurilor formulate, apărătorul ales al apelantului intimat inculpat B. a opinat că, raportat la calitatea de avocat a apelantului A., s-ar impune trimiterea cauzei spre rejudecare la Secția Penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, care urmează să decline competența în favoarea Curții de Apel București, în raport cu faptul că K. nu mai este inculpată în cauză, însă o retrimiteră la judecătorul de fond și nu la judecătorul de cameră preliminară ar fi inechitabilă, astfel că s-ar impune trimiterea cauzei spre rejudecare la judecătorul de cameră preliminară din cadrul Curții de Apel București, pentru a nu se mai prelungi procedura în fața Secției Penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Astfel cum anterior s-a menționat, prin rechizitoriul emis la data de 24.09.2015 în dosarul nr.P/2015 al Direcției Naționale Anticorupție - Secția de combatere a corupției, alături de inculpata K., au fost trimiși în judecată inculpații A., pentru săvârșirea infracțiunii de complicitate la dare de mită prevăzută de art. 48 alin. 1 raportat la art. 290 din Codul penal raportat la art. 6

din Legea 78/2000 și B. pentru săvârșirea infracțiunii de dare de mită prevăzută de art. 290 din Codul penal raportat la art.6 din Legea nr.78/2000.

Secția Penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin sentința penală nr. 42 din data de 26.01.2017, pronunțată în dosarul nr./1/2015, între altele, urmare schimbării încadrării juridice dată faptelor reținute în sarcina inculpaților A. și B., a dispus condamnarea inculpaților: **B.** la pedeapsa de **4 ani închisoare**, pentru săvârșirea infracțiunii de cumpărare de influență prevăzută de art. 292 alin.1 din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr.78/2000 și **A.** la pedeapsa de **5 ani închisoare**, pentru săvârșirea infracțiunii de trafic de influență prevăzută de art. 291 alin.1 din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr.78/2000.

Prin decizia penală nr. 105 din 15.04.2019 pronunțată în dosarul nr./1/2018, Înalta Curte de Casație și Justiție Completul de 5 Judecători Penal 2-2018, **cu majoritate**, a avut în vedere decizia Curții Constituționale nr. 685 din 07.11.2019, prin care s-a constatat existența unui conflict de natură constituțională între Parlament și Înalta Curte de Casație și Justiție cu referire la modul de desemnare a membrilor completurilor de 5 judecători și, reținându-se conduita constituțională de urmat, urmare constatării că instanța de apel nu a fost compusă potrivit legii, a fost admisă contestația în anulare, a fost desființată decizia penală contestată (nr. 116 din 26.06.2018, pronunțată în dosarul nr./1/2017) numai în ceea ce îi privește pe inculpații A. și B. și s-a dispus rejudecarea apelurilor declarate de inculpații A. și B. și de Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție împotriva sentinței penale nr. 42 din 26.01.2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția Penală în dosarul nr./1/2015.

În timpul judecării apelului, **Curtea Constituțională a pronunțat decizia nr. 417 din 03.07.2019 (publicată în Monitorul Oficial nr. 825, partea I, din 10 octombrie 2019)** prin care, cu o majoritate de cinci judecători, alți patru judecători formulând opinii separate în sensul lipsei unui conflict de natură constituțională, a admis sesizarea formulată de președintele Camerei Deputaților și a constatat că „a existat un conflict juridic de natură constituțională între Parlament, pe de o parte, și Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, generat de neconstituirea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a completurilor de judecată specializate pentru judecarea în primă instanță a infracțiunilor prevăzute în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, contrar celor prevăzute de art. 29 alin. (1) din Legea nr. 78/2000, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 161/2003”, apreciind că „pentru perioada 21 aprilie 2003 - 22 ianuarie 2019 nu pot fi considerate toate completurile de 3 judecători ale Înaltei Curți de Casație și Justiție ca fiind specializate în sensul art. 29 alin.(1) din Legea nr. 78/2000 astfel cum se acreditează prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 14 din 23 ianuarie 2019. Această hotărâre, prevăzând faptul că "aprobă funcționarea în continuare a completurilor specializate", nu face altceva decât să înființeze pentru viitor completuri specializate; în schimb, această hotărâre este de natură a induce în eroare justițiabilii prin faptul că acreditează ideea potrivit căreia ar fi existat o

constituire anterioară a acestor completuri pentru a susține ideea de continuitate a lor, mai exact că ele ar fi existat și în trecut, ceea ce, în mod evident, este fals (paragraful 158), or „o asemenea poziționare instituțională a Înaltei Curți de Casație și Justiție afectează rolul și competența Parlamentului, fiind contrară art. 61 alin. (1) și art. 126 alin. (1), (2) și (4) din Constituție” (paragraful 155).

Totodată, instanța de control constituțional a reținut în considerente, cu referire la aceeași perioadă, că Înalta Curte de Casație și Justiție „a nesocotit prevederile constituționale ale art. 61 alin. (1) și ale art. 126 alin. (1),(2) și (4) și implicit, ale art. 1 alin. (4), iar modul atipic de poziționare a instanței supreme față de Parlament denotă o nesocotire atât a obligației de respectare a legilor, prevăzută de articolul 1 alin. (5) din Constituție, cât și a exigențelor statului de drept, reglementate de articolul 1 alin. (3) din Constituție, mai exact a loialității constituționale - element intrinsec al acestuia - de care instanța supremă trebuie să dea dovadă” (paragraful 161) și (...) prin neconstituirea completurilor specializate în domeniul judecării, în primă instanță, a infracțiunilor reglementate de Legea nr.78/2000 Înalta Curte de Casație și Justiție a încălcat prevederile art.29 din Legea nr.78/2000, astfel încât completurile care s-au considerat competente să judece astfel de cauze nu au fost constituite potrivit legii, nesocotindu-și misiunea constituțională prevăzută de art.126 alin.(4) din Constituție, ceea ce în planul drepturilor fundamentale echivalează cu o încălcare a prevederilor art.21 alin.(3) din Constituție, sens în care devin aplicabile cele statuate de Curtea Constituțională, prin Decizia nr.685 din 7 noiembrie 2018, cu privire la reglementarea prin lege a instanței judecătorești. **În consecință, judecarea în primă instanță a cauzelor subsumate Legii nr.78/2000 aflate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție de către completuri de judecată nespecializate prin translarea proprio motu de către Înalta Curte de Casație și Justiție a acestei competențe de judecată către completurile cu competență generală reprezintă, în principal, un act de opunere la lege, ceea ce înseamnă că, sub aspectul judecării în primă instanță a infracțiunilor prevăzute de Legea nr.78/2000, completul astfel rezultat nu a fost stabilit prin lege, ci prin voința contra legem a puterii judecătorești, reprezentată, în cazul de față, de Înalta Curte de Casație și Justiție.”** (paragraful 167).

Curtea Constituțională a constatat că „nicio prevedere nu consacră specializarea de drept a judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție în materia judecării infracțiunilor de corupție, din contră, prevăzând că se constituie completuri specializate rezulta o obligație corelativă de determinare a specializării și de specializare a acestora/a unora dintre aceștia. **Curtea nu exclude ca toți judecătorii, prin prisma experienței lor profesionale/formării profesionale, să fie specializați în această materie, însă acest aspect trebuie determinat și constatat ca atare neexistând o prezumție simplă în sensul că aceștia sunt specializați(...)** judecătorul Înaltei Curți de Casație și Justiție nu este de plano specializat, pentru că altfel textul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 78/2000 nu ar fi avut sens” (paragraful 146).

Curtea Constituțională, în cuprinsul aceleiași decizii a identificat „două etape pentru punerea în aplicare a art. 29 din Legea nr. 78/2000, respectiv (i) stabilirea criteriilor și procedurii de determinare a specializării și (ii) constituirea completurilor specializate din judecători specializați. (...) Acest fapt presupune obligativitatea stabilirii unui număr limitat de completuri așa încât să se asigure soluționarea cauzelor în condiții optime de timp și calitate, nicidecum desemnarea formală a tuturor completurilor sau a tuturor judecătorilor din materie penală în aceste completuri” (paragraful 146) și reținând că, și „dacă toți judecătorii Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție ar putea fi considerați, prin parcurgerea primei etape(...), ca fiind specializați în materia infracțiunilor reglementate de Legea nr. 78/2000 și ar putea intra, astfel, în compunerea completurilor specializate, în primă instanță, având, așadar, aptitudinea profesională de a judeca infracțiuni reglementate de Legea nr. 78/2000, nu înseamnă, totuși, că toate completurile în care aceștia sunt desemnați au și competența de a judeca infracțiunile antereferite. (...) Faptul că toți judecătorii sunt specializați nu înseamnă decât că alegerea componenței completurilor se va face dintre toți aceștia” (paragraful 147) a constatat că, „indiferent cum era stabilită specializarea judecătorilor, oricum **era obligatorie organizarea completurilor specializate, cu consecința ca numai aceste completuri să aibă competența exclusivă să judece, în primă instanță, în materia infracțiunilor reglementate de Legea nr. 78/2000.** Așadar, raportat la cauza de față, se constată că până la adoptarea Hotărârii Colegiului de conducere nr. 14 din 23 ianuarie 2019 condițiile prevăzute la paragraful 146 din prezenta decizie nu au fost îndeplinite nici măcar formal, iar după adoptarea acesteia condițiile au fost îndeplinite exclusiv formal, fără a răspunde cerințelor prevăzute de art. 20 din Convenția penală privind corupția în sensul unei reale specializări a unui număr limitat de completuri pentru combaterea eficientă a corupției (paragraful 148).

În paragraful 157 al aceleiași decizii instanța de control constituțional a reținut că „judecarea în primă instanță a unei cauze presupune ca în mod primar judecătorul să fixeze cadrul procesual, să determine principalele probleme de drept și de fapt ridicate și să realizeze o evaluare a acestora, aspecte ce, la nivelul instanței supreme, pot fi realizate prin mijlocirea completurilor specializate, în schimb, în căile de atac se realizează deja controlul judiciar, care evaluează caracterul legal și temeinic al hotărârii primei instanțe, situație în care la compunerea acestor completuri nu este exclusă, ci este de dorit ca desemnarea, prin tragere la sorți, a judecătorilor completurilor de 5 judecători să se realizeze dintre toți judecătorii Secției penale a instanței supreme”, iar în paragraful 160 a mai menționat că „modul lipsit de transparență, empiric și deficitar de stabilire a specializării judecătorilor, realizat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 14 din 23 ianuarie 2019, nu produce din punct de vedere procedural o încălcare a Constituției, neavând încă amplitudinea necesară, în schimb, întrucât prin hotărârea menționată au fost constituite completurile specializate, Curtea consideră că, formal, scopul legii a fost atins pentru perioada ulterioară adoptării acestei hotărâri.”

Conform alin. 2 al dispozitivului deciziei menționate, „cauzele înregistrate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție și soluționate de aceasta în primă instanță anterior Hotărârii Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 14 din 23 ianuarie 2019, în măsura în care nu au devenit definitive, urmează a fi rejudecate, în condițiile articolului 421 pct. 2 lit. b) din Codul de procedură penală, de completurile specializate alcătuite potrivit articolului 29 alin. (1) din Legea nr. 78/2000, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 161/2003”.

Mai mult în subsecțiunea (4) a deciziei instanței de contencios constituțional care vizează efectele deciziei Curții Constituționale și conduita constituțională de urmat la paragraful 170 s-a statuat că „Raportat la decizia de față și ținând seama de faptul că judecata în primă instanță a cauzelor ce fac obiectul Legii nr.78/2000 a fost afectată de conduita neconstituțională a Înaltei Curți de Casație și Justiție, ceea ce a produs un blocaj instituțional implicit, Curtea identifică două categorii de cauze ce vizează situații juridice nedefinitiv consolidate la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, cărora urmează a li se aplica direct prezenta decizie. Prima categorie de cauze este reprezentată de cele a căror judecată în primă instanță a fost realizată prin mijlocirea completurilor nespecializate anterior Hotărârii Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr.14 din 23 ianuarie 2019 și, la data publicării prezentei decizii, se află în curs de judecată, în faza apelului, pe rolul Completurilor de 5 judecători. Aceste cauze, având în vedere încălcarea în faza judecării în primă instanță a prevederilor art.21 alin.(3), ale art.61 alin.(1) și ale art.126 alin.(1), (2) și (4) din Constituție, urmează a fi rejudecate, în condițiile art.421 pct.2 lit.b) din Codul de procedură penală, de completurile specializate alcătuite potrivit art.29 alin.(1) din Legea nr.78/2000, astfel cum a fost modificat prin Legea nr.161/2003. Desigur, a doua categorie de cauze este cea subsumată cauzelor care vor fi înregistrate la Înalta Curte de Casație și Justiție începând cu data publicării prezentei decizii, și anume cauzele viitoare cu privire la care aplicarea prezentei decizii nu comportă nicio dificultate procesuală.”

Raportând considerentele și dispozitivul deciziei instanței de control constituțional mai sus menționate la prezenta cauză, se constată că în dosarul nr./1/2018* hotărârea de condamnare a primei instanțe a fost pronunțată în luna ianuarie a anului 2017, astfel că, dosarul se circumscrie primei categorii de cauze vizând o situație juridică „nedefinitiv consolidată”, motiv pentru care **Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul de 5 Judecători, în majoritate**, în baza art. 421 pct. 2 lit. b) Cod procedură penală, va admite apelurile declarate de inculpații A. și B. și de Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție împotriva sentinței penale de condamnare nr. 42 din 26.01.2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția Penală în dosarul nr./1/2015, va desființa sentința penală apelată și va trimite dosarul nr./1/2018* spre rejudecare Secției Penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, numai în ceea ce îi privește pe inculpații A. și B., întrucât soluția pronunțată privind pe inculpata K. a rămas definitivă.

Referitor la solicitarea apelanților inculpați, prin apărătorii aleși, de a se dispune trimiterea cauzei spre rejudecare Curții de Apel București, Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul de 5 Judecători, în opinie majoritară consideră că stabilirea instanței competente, în funcție de dispozițiile art.38, art.40, art.41 și art.48 din Codul de procedură penală, presupune analizarea unor împrejurări suplimentare cu privire la competența primei instanțe, inclusiv din perspectiva calității inculpaților, survenite ulterior judecării cauzei în primul ciclu procesual, urmând a fi analizate de completul specializat căruia îi va fi repartizată cauză spre rejudecare, acesta având obligația de a își verifica propria competență.

Pentru considerentele mai sus menționate, prin raportare și la jurisprudența relevantă a instanței de control constituțional referitoare la procedura prealabilă a camerei preliminare, ale căror efecte nu sunt incidente în prezenta cauză, în raport cu conduita de urmat stabilită prin decizia Curții Constituționale nr. 417 din 03.07.2019 (publicată la 10.10.2019 în Monitorul Oficial nr. 825, partea I), **Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul de 5 Judecători, în majoritate**, în baza art. 421 pct.2 lit. b) Cod procedură penală, va admite apelurile declarate de inculpații A. și B. și de Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție împotriva sentinței penale nr. 42 din 26.01.2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția Penală în dosarul nr./1/2015, va desființa sentința penală apelată și va trimite cauza spre rejudecare Secției Penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În baza art. 275 alin. 3 Cod procedură penală, cheltuielile judiciare avansate de stat, ocazionate de soluționarea apelurilor declarate de inculpații A. și B. și de Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție, vor rămâne în sarcina acestuia.

În baza art. 275 alin. 6 Cod procedură penală, onorariile cuvenite apărătorilor desemnați din oficiu pentru apelanții inculpați A. și B. până la prezentarea apărătorilor aleși, în sumă de câte 217 lei, vor rămâne în sarcina statului.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
DECIDE:**

Cu unanimitate:

Respinge, ca inadmisibilă, cererea formulată de apelantul intimat inculpat A. de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 421 pct. 2 lit. b) Cod procedură penală.

Cu recurs în 48 de ore de la pronunțare.

Cu majoritate:

Admite apelurile declarate de inculpații A. și B. și de Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție împotriva sentinței penale nr. 42 din 26 ianuarie 2017,

pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția Penală în dosarul nr./1/2015.

Desființează sentința penală apelată și trimite cauza spre rejudecare Secției Penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În baza art. 275 alin. (3) Cod procedură penală, cheltuielile judiciare avansate de stat, ocazionate de soluționarea apelurilor declarate de inculpații A. și B. și de Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție, rămân în sarcina acestuia.

În baza art. 275 alin. (6) Cod procedură penală, onorariile cuvenite apărătorilor desemnați din oficiu pentru apelanții inculpați A. și B. până la prezentarea apărătorilor aleși, în sumă de câte 217 lei, rămân în sarcina statului.

Definitivă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 21 octombrie 2019.

Opinie separată

I. În opinie separată, se apreciază că în cauză erau întrunite condițiile de admisibilitate a cererii formulată de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare, pentru următoarele considerente:

Prezenta cauză are ca obiect rejudecarea apelurilor declarate de inculpații A., B. și de Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție împotriva sentinței penale nr. 42 din 26 ianuarie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția Penală în dosarul nr./1/2015. Rejudecarea apelurilor este consecința a admiterii contestației în anulare și desființării deciziei penale definitive nr. 116 din 26.06.2018, pronunțată de Completul de 5 Judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție în dosarul nr./1/2017, în urma aplicării deciziei Curții Constituționale nr. 685 din data de 7 noiembrie 2018.

La data de 10 octombrie 2019, în cursul rejudecării apelurilor, în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 825 s-a publicat decizia Curții Constituționale nr. 417 din 3 iulie 2019 prin care Curtea, în majoritate (cinci voturi din cele nouă voturi exprimate), a admis sesizarea formulată de președintele Camerei Deputaților și a constatat că *„a existat un conflict juridic de natură constituțională între Parlament, pe de o parte, și Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, generat de neconstituirea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a completurilor de judecată specializate pentru judecarea în primă instanță a infracțiunilor prevăzute în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, contrar celor prevăzute de articolul 29 alin. (1) din Legea nr. 78/2000, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 161/2003.”* Conform dispozitivului aceleiași decizii, *„cauzele înregistrate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție și soluționate de aceasta în primă instanță anterior Hotărârii Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 14 din 23 ianuarie 2019, în măsura în care nu au*

devenit definitive, urmează a fi rejudecate, în condițiile articolului 421 punct 2 litera b) din Codul de procedură penală, de completurile specializate alcătuite potrivit articolului 29 alin. (1) din Legea nr. 78/2000, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 161/2003.”

Pentru a dispune în acest sens, Curtea a reținut că „judecarea unei cauze de un complet nespecializat în condițiile în care competența revenea unui specialist, atrage sancțiunea nulității absolute a hotărârii astfel pronunțate” (paragraful 138), având în vedere că „articolul 354 alin. (1) din Codul de procedură penală prevede că <instanța judecă în complet de judecată a cărui compunere este cea prevăzută de lege> (...), compunere, respectiv alcătuire (...), care trebuie raportată la articolul 29 alin. (1) din Legea nr. 78/2000, atât din perspectiva existenței unui corp de judecători specializați în materia infracțiunilor ce fac obiectul Legii nr. 78/2000, cât și din cea a obligației legale de a organiza completuri specializate. Sancțiunea nerespectării acestei norme juridice este nulitatea absolută, articolul 281 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală stabilind *expressis verbis* că <Determină întotdeauna aplicarea nulității încălcarea dispozițiilor privind: a) compunerea completului de judecată>.” (paragraful 139)

Analizând dispozițiile legislative naționale în materie, Curtea Constituțională a constatat că „nicio prevedere a acestora nu consacră specializarea de drept a judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție în materia judecării infracțiunilor de corupție, din contră, prevăzând că se constituie completuri specializate rezulta o obligație corelativă de determinare a specializării și de specializare a acestora/a unora dintre aceștia. **Curtea nu exclude ca toți judecătorii, prin prisma experienței lor profesionale/formării profesionale, să fie specializați în această materie**, însă acest aspect trebuie determinat și constatat ca atare(...). Judecătorul Înaltei Curți de Casație și Justiție nu este de plano specializat.” (paragraful 146)

„În aceste condiții, **Curtea Constituțională reține că chiar dacă toți judecătorii Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție ar putea fi considerați (...), ca fiind specializați în materia infracțiunilor reglementate de Legea nr. 78/2000 și ar putea intra, astfel, în compunerea completurilor specializate, în primă instanță, având, așadar, aptitudinea profesională de a judeca infracțiuni reglementate de Legea nr. 78/2000, nu înseamnă, totuși, că toate completurile în care aceștia sunt desemnați au și competența de a judeca infracțiunile antereferite. (...) Faptul că toți judecătorii sunt specializați nu înseamnă decât că alegerea componenței completurilor se va face dintre toți aceștia.**” (paragraful 147)

„Prin urmare, Curtea constată că, indiferent cum era stabilită specializarea judecătorilor, oricum era obligatorie organizarea completurilor specializate, cu consecința ca numai aceste completuri să aibă competența exclusivă să judece, în primă instanță, în materia infracțiunilor reglementate de Legea nr. 78/2000.” (paragraful 148)

Interpretând prevederile cuprinse în articolul 19 alineatul (3) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară care prevede posibilitatea înființării, cu caracter facultativ, de complete specializate în cadrul secțiilor Înaltei Curți de

Casație și Justiție, Curtea Constituțională a reținut că acestea „nu modifică art. 29 din Legea nr. 78/2000, astfel că judecarea în primă instanță a infracțiunilor prevăzute în Legea nr. 78/2000 se realizează de completurile specializate. Rezultă că la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție se pot constitui alte completuri specializate în domeniile pentru care legea nu prevede în mod expres o asemenea obligativitate”. (paragraful 153)

Curtea Constituțională a mai reținut și că „modul lipsit de transparență, empiric și deficitar de stabilire a specializării judecătorilor, realizat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 14 din 23 ianuarie 2019, nu produce din punct de vedere procedural o încălcare a Constituției, neavând încă amplitudinea necesară, în schimb, întrucât prin hotărârea menționată au fost constituite completurile specializate, Curtea consideră că, formal, scopul legii a fost atins pentru perioada ulterioară adoptării acestei hotărâri. (...) actul administrativ antereferit reprezintă un răspuns formal la cerințele impuse în paragraful 146 din prezenta decizie, astfel încât, în mod evident, nu a realizat o reală specializare a unui număr limitat de completuri pentru combaterea eficientă a corupției” (paragraful 160)

În consecință, Curtea Constituțională „identifică două categorii de cauze ce vizează situații juridice nedefinitiv consolidate la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, cărora urmează a li se aplica direct prezenta decizie. Prima categorie de cauze este reprezentată de cele a căror judecată în primă instanță a fost realizată prin mijlocirea completurilor nespecializate anterior Hotărârii Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 14 din 23 ianuarie 2019 și, la data publicării prezentei decizii, se află în curs de judecată, în faza apelului, pe rolul completurilor de 5 judecători. Aceste cauze, având în vedere încălcarea în faza judecării în primă instanță a prevederilor art. 21 alin. (3), ale art. 61 alin. (1) și ale art. 126 alin. (1), (2) și (4) din Constituție, urmează a fi rejudecate, în condițiile art. 421 pct. 2 lit. b) din Codul de procedură penală, de completurile specializate alcătuite potrivit art. 29 alin. (1) din Legea nr. 78/2000, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 161/2003.” (paragraful 170)

În opiniile separate, formulate de 4 dintre judecătorii Curții Constituționale, s-a susținut, pe de o parte, „înadmisibilitatea sesizării întrucât aceasta nu a fost formulată de titularul dreptului de a sesiza Curtea Constituțională cu soluționarea unui conflict juridic de natură constituțională, conform art. 146 lit. e) din Constituție, respectiv de Președintele Camerei Deputaților, ci de un vicepreședinte al Camerei”, respectiv că „cererea de soluționare a pretinsului conflict juridic de natură constituțională (...) nu putea face obiectul de analiză a Curții Constituționale în cadrul competenței sale prevăzute de art. 146 lit. e) din Constituție” arătându-se că „nu sunt întrunite elementele constitutive, respectiv criteriile definitorii ale unui conflict juridic de natură constituțională, astfel cum acestea au fost stabilite în jurisprudența Curții, în cadrul fixat chiar de instanța de contencios constituțional pentru acest tip de cauze, nici chiar în interpretarea cea mai relaxată pe care jurisdicția constituțională o dă mai recent acestei noțiuni”. Se învederează, totodată, și o interferență a instanței de contencios constituțional în atribuțiile exclusive ale

instanțelor de judecată „interferând cu competența exclusivă a instanțelor judecătorești, prin aplicarea arbitrară a unor dispoziții legale destinate doar acestora și modularea efectelor lor după criterii doar de ea știute, Curtea Constituțională încalcă separația puterilor în stat pe care este obligată să o protejeze și pune sub semnul întrebării securitatea juridică și independența justiției. În plus, ea încalcă astfel și principii de multă vreme consacrate și confirmate printr-o jurisprudență constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului în materia accesului la justiție ca noțiune autonomă, proprie Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale a Consiliului Europei, precum și principiul protecției jurisdicționale efective prevăzut de art. 19 din Tratatul de funcționare al Uniunii Europene în corelație cu art. 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Subrogându-se fără motiv și fără competență în drepturile procesuale ale cetățenilor care au fost părți în anumite procese penale și precizând instanțelor judecătorești conduita de urmat în dosare aflate pe rol, Curtea Constituțională riscă să afecteze grav independența justiției în măsura în care aceasta este garantată inclusiv prin faptul că hotărârile judecătorești nu pot fi controlate decât în cadrul sistemului judiciar, numai de instanțe judecătorești și doar în conformitate reguli de fond și de procedură stabilite de lege. Mai mult, legislația în vigoare prevede modalități prin care părțile interesate pot contesta în justiție atât actele administrative emise de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru organizarea în concret a administrării justiției, cât și nelegala compunere a instanțelor judecătorești. Curtea Constituțională „obligă instanța supremă la reformarea anumitor hotărâri judecătorești, subrogându-se în atribuțiile unei instanțe de control judiciar, deși nu face parte din sistemul judiciar, nu a fost sesizată legal din punct de vedere formal, conform prevederilor art. 412 din Codul de procedură penală și nu a fost sesizată de subiectele de drept prevăzute de art. 409 din Codul de procedură penală. Or, chiar soluția oferită de jurisdicția constituțională arată că rezolvarea pretinsului conflict ține exclusiv de competența instanțelor judecătorești.”

Prin cererea formulată, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în raport de primul dintre motivele de apel ale inculpaților, prin care se invocă nelegala compunere a completului de judecată ce a soluționat cauza în fond, prin aceea că nu a fost desemnat ca și complet specializat în soluționarea cauzelor de corupție, a solicitat sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene cu următoarele trei întrebări: (i) Articolul 2 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene, articolul 19 alineatul 1 din același tratat și articolul 47 din Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene trebuie interpretate în sensul că se opun adoptării unei decizii de către Curtea Constituțională a României (organ care nu este, potrivit dreptului intern, instanță de judecată) care să soluționeze o excepție procesuală privind o eventuală nelegală compunere a completurilor de judecată (completuri compuse din judecători în funcție, care la momentul promovării îndeplineau inclusiv condiția specializării solicitată pentru a promova la secția penală a instanței supreme), din cadrul unei secții a instanței supreme, în raport de principiul specializării judecătorilor

la Înalta Curte de Casație și Justiție (neprevăzut de Constituția României) și să oblige această instanță de judecată să trimită cauzele, aflate în calea de atac a apelului, spre rejudecare, în primul ciclu procesual la aceeași secție a instanței supreme?; (ii) Aplicarea prioritara a dreptului Uniunii trebuie interpretată în sensul că permite instanței naționale să înlăture aplicarea unei decizii a instanței de contencios constituțional, care interpretează o normă inferioară Constituției, de organizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, inclusă în legea internă privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, normă interpretată în mod constant, în același sens, de această instanță de judecată timp de 16 ani?; (iii) Conform articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, „Principiul liberului acces la justiție” include specializarea judecătorilor și înființarea unor completuri specializate la o instanță supremă?

Contrar opiniei majoritare, care a statuat că întrebările nu pot fi circumscrise unei norme comunitare care să ajute la rezolvarea fondului litigiului, în opinie separată se constată că textele a căror interpretare este solicitată sunt prevederi din Tratatul privind Uniunea Europeană și din Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene și au relevanță în prezenta cauză în raport de primul motiv de apel comun al inculpaților, prin care se invocă faptul că judecarea în fond a cauzei s-a făcut de către un complet care nu a fost desemnat ca și complet specializat să judece cauze de corupție.

Soluționarea acestui motiv de apel ar fi presupus o analiză a dispozițiilor legale incidente, respectiv art. 29 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 161/2003, care stabilește că *pentru judecarea în primă instanță a infracțiunilor prevăzute în prezenta lege, se constituie complete specializate* și art. 19 alineatul (3) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară care prevede posibilitatea înființării, cu caracter facultativ, de complete specializate în cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Casație și Justiție, analiză care trebuia făcută din perspectiva clasificării normelor juridice (norme generale, norme speciale și norme de excepție), a succesiunii acestora în timp și, totodată, a principiilor care guvernează interpretarea legii („*actus interpretandus est potius ut valeat quā ut pereat*” - legea trebuie interpretată în sensul producerii efectelor ei și nu în sensul neaplicării ei).

Se constată, însă, că, în prezent, Înalta Curte este împiedicată să mai procedeze la o atare analiză, proprie activității sale de judecată, întrucât aceasta a fost realizată de Curtea Constituțională, iar decizia sa este obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 147 alin. 4 din Constituția României. Astfel, în soluționarea conflictului juridic de natură constituțională între Parlament și Înalta Curte de Casație și Justiție, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 417/03 iulie 2019, a opus propria interpretare asupra celor două reglementări, interpretării date în mod constant de instanța supremă în jurisprudența sa și, mai mult decât atât, a stabilit și soluția pe care trebuie să o pronunțe instanța de judecată în asemenea situații, respectiv rejudecarea cauzei, în condițiile articolului 421 punct 2 litera b) din Codul de procedură penală.

Ministerul Public, în susținerea cererii de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene, a invocat faptul că prin această decizie Curtea Constituțională, fără să fie instanță de judecată și fără să aibă posibilitatea recunoscută de lege să interpreteze dreptul intern, impune totuși unei instanțe judecătorești soluția care să fie pronunțată într-un anumit tip de cauze, împrejurare ce ridică problema interpretării art. 2 și 19 din TFUE și art. 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, texte care se referă la statul de drept în componenta sa - independența sistemului judiciar ca valoare comună a tuturor statelor semnatare ale tratatului.

În opinie separată, se reține că, într-adevăr Curtea Constituțională este un organ exterior puterii judecătorești și nu are atribuții de judecată, de interpretare și aplicare a legii, ci doar de verificare a concordanței acesteia cu dispozițiile constituționale. De asemenea, se reține că, în opiniile separate, judecătorii Curții Constituționale au reclamat o interferență a Curții în competența exclusivă a instanțelor judecătorești, susținându-se că aceasta s-a subrogat în atribuțiile unei instanțe de control judiciar, deși nu face parte din sistemul judiciar, *„riscând să afecteze grav independența justiției”*.

În aceste circumstanțe, având în vedere că soluția asupra apelurilor este stabilită de Curtea Constituțională, cu indicarea inclusiv a temeiului de drept art. 421 punct 2 litera b) din Codul de procedură penală, Înalta Curte, în opinie separată, apreciază se impune stabilirea dacă *„statul de drept”* în sensul articolului 2 din TUE este compatibil cu o intervenție asupra justiției de natura celei realizate prin Decizia Curții Constituționale a României nr. 417/2019. În ceea ce privește interpretarea articolelor 19 alin. 1 din TUE și art. 47 din Cartă, invocate de Ministerul Public, acestea trebuie privite în strânsă legătură cu articolul 2 din TUE, independența sistemului judiciar, în ansamblul său, fiind o componentă a statului de drept. Astfel cum s-a statuat în jurisprudența CJUE, *„cerința de independență a instanțelor, care este inerentă activității de judecată, ține de substanța dreptului la o protecție jurisdicțională efectivă și a dreptului fundamental la un proces echitabil, care are o importanță esențială în calitate de garant al protecției ansamblului drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii și al menținerii valorilor comune ale statelor membre prevăzute la articolul 2 TUE, în special a valorii statului de drept”* (Hotărârea din 25 iulie 2018, Minister for Justice and Equality, C-216/18, Hotărârea din 24 iunie 2019, C-619/18).

În raport de considerentele anterioare, în opinie separată se apreciază că se impunea admiterea cererii formulate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene.

II. În opinie separată, se apreciază că se impunea repunerea cauzei pe rol și suspendarea judecării acesteia până la soluționarea de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene a cauzelor înregistrate sub nr. C-357/19 (sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare formulată în dosarul nr./1/2018 al Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul de 5 judecători) și nr. C-547/19 (sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare formulată în dosarul nr./1/2018 al Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul de 5 judecători precum și a sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare formulată

în dosarul nr./1/2019 al Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul de 5 judecători, considerentele avute în vedere în acest sens fiind următoarele:

Reglementând cazurile de suspendare facultativă a judecării, art. 413 din Codul de procedură civilă stabilește, în alin. (1) pct. 11, că instanța poate dispune o asemenea măsură procesuală când, într-o cauză similară, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a fost sesizată cu o cerere de decizie preliminară.

Pe de altă parte, consacrand aplicabilitatea generală a Codului de procedură civilă, art. 2 alin. (2) din actul normativ menționat stipulează că acesta constituie legea generală și în alte materii, prevederile sale aplicându-se ori de câte ori legile care le reglementează nu cuprind dispoziții contrare.

Într-adevăr, în procesul penal, dreptul comun este reprezentat de Codul de procedură penală, care guvernează raporturile juridice supuse legii penale, însă, așa cum se prevede în art. 2 alin. (2) din Codul de procedură civilă, acesta se aplică și în materie penală, pentru aspecte nereglementate expres de legea procesual penală și în măsura în care nu vine în contradicție cu dispozițiile celei din urmă codificări.

Or, în cazul concret, se observă că Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală nu cuprinde prevederi derogatorii sub aspectul suspendării judecării unei cauze penale, în situația sesizării Curții de Justiție a Uniunii Europene cu o cerere de decizie preliminară, ceea ce înseamnă că normele de procedură civilă cuprinse în art. 413 alin. (1) pct. 11 se aplică în mod corespunzător și în materie penală.

Astfel, situațiile de suspendare a judecării unei cauze penale reglementate de legea procesual penală sunt circumscrise fie unor impedimente factuale, ce țin exclusiv de situația medicală sau procesuală a unui inculpat ori de desfășurarea procedurii de mediere [art. 367 alin. (1) și (3) și art. 368 din Codul de procedură penală], fie unor impedimente juridice, ce derivă din declanșarea unor mecanisme de unificare a practicii judiciare [art. 476 alin. (2) și (4) din Codul de procedură penală], prerogativa cenzurării și valorificării lor aparținând exclusiv organelor judiciare române.

Ipoteza sesizării Curții de Justiție a Uniunii Europene cu o cerere de decizie preliminară constituie, însă, spre deosebire de situațiile anterior menționate, un incident procedural a cărui soluționare depășește limitele procesului penal, aparținând domeniului distinct al dreptului unional, și care presupune, întotdeauna, indiferent de ramura de drept în care se ivește, intervenția unei autorități judiciare comunitare, căreia îi aparține competența exclusivă de a se pronunța asupra validității sau interpretării uniforme a dreptului uniunii. Acesta este și motivul pentru care procedura aplicabilă în cazul sesizării Curții de Justiție a Uniunii Europene de către instanțele naționale este instituită de o lege specială, respectiv Legea nr. 340/2009, care, pentru restul situațiilor generate de formularea sesizării, se completează cu reglementarea de drept comun, general aplicabilă, respectiv Codul de procedură civilă, conform art. 2 alin. (2) din acest act normativ.

Raportat la aceste considerații de ordin general, se observă că pe rolul Curții de Justiție a Uniunii Europene sunt înregistrate cauzele nr. C-357/19 și nr. C-547/19, fiind formulată o sesizare similară și în dosarul nr./1/2019 al

Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul de 5 judecători, iar hotărârile preliminare ce urmează a fi pronunțate de către instanța Uniunii vizează interpretarea unor norme de drept comunitar incidente și în prezenta cauză.

Astfel, prin cererea preliminară înregistrată sub nr. C-357/19, s-a solicitat Curții de Justiție a Uniunii Europene să se pronunțe, printre altele, dacă art. 19 alin. (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană, art. 325 alin. (1) din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene, art. 1 alin. (1) litera a) și b) și art. 2 alin. (1) din Convenția elaborată în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene și principiul securității juridice trebuie interpretate în sensul că se opun adoptării unei decizii de către un organ exterior puterii judecătorești, Curtea Constituțională a României, care să aprecieze asupra legalității compunerii unor complete de judecată cu consecința creării premiselor necesare admiterii unor căi extraordinare de atac împotriva hotărârilor judecătorești definitive pronunțate într-un interval de timp.

De asemenea, în cauza nr. C-547/19, Curtea a fost sesizată să se pronunțe dacă art. 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană, art. 19 alin. (1) din același tratat și art. 47 din Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene trebuie interpretate în sensul că se opun intervenției unei curți constituționale (organ care nu este, potrivit dreptului intern, instanță de judecată) cu privire la modalitatea în care instanța supremă a interpretat și aplicat legislația infraconstituțională în activitatea de constituire a completurilor de judecată.

Deopotrivă, prin cererea formulată în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare în dosarul nr./1/2019 al Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul de 5 judecători, instanța Uniunii a fost investită să stabilească și dacă art. 19 alin. (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană, art. 325 alin. (1) din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene, art. 4 din Directiva UE nr. 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal, trebuie interpretate în sensul că se opun adoptării unei decizii de către un organ exterior puterii judecătorești, Curtea Constituțională a României, care să soluționeze o excepție procesuală care ar viza o eventuală nelegală compunere a completurilor de judecată în raport de principiul specializării judecătorilor la Înalta Curte de Casație și Justiție (neprevăzut de Constituție) și să oblige o instanță de judecată să trimită cauzele aflate în calea de atac a apelului spre rejudecare, în primul ciclu procesual, la aceeași instanță.

Așadar, problematica ce a stat la baza acestor sesizări, ce vizează, în esență, constatarea de către Curtea Constituțională, cu prilejul soluționării unor conflicte de natură constituțională, a nelegalei compuneri a completelor de judecată constituite la nivelul instanței supreme, a fost generată de pronunțarea de către aceasta a deciziilor nr. 685/07.11.2018 și nr. 417/03.07.2019 (publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1021/29.11.2018 și, respectiv, nr. 825/10.10.2019) și este similară celei ridicate în speța de față, de vreme ce aceasta din urmă are ca obiect judecarea unor infracțiuni de corupție prevăzute de Legea nr. 78/2000, iar elemente cum ar fi durata procedurii judiciare, riscul

prescripției răspunderii penale și analiza legalității procedurilor derulate în primă instanță impun interpretarea dreptului Uniunii.

Hotărârile instanței de contencios constituțional (cu referire directă, în speța de față, la decizia nr. 417/03.07.2019) sunt obligatorii în toate procesele pendinte ce au ca obiect infracțiuni prevăzute de Legea nr. 78/2000, astfel că interpretarea ce urmează a fi dată dreptului comunitar în contextul prezentat este aplicabilă, la rândul său, în toate aceste cauze. Statuarea Curții de Justiție a Uniunii Europene se va impune cu efect obligatoriu în toate spețele similare aflate pe rolul organului judiciar, fie că este vorba de instanțele de trimitere sau de cele care au suspendat judecata ori, dimpotrivă, au respins cererea de suspendare, efectul obligatoriu fiind unul absolut.

Ca atare, având în vedere, pe de o parte, imperativul aplicării prioritare a dreptului Uniunii Europene, iar, pe de altă parte, necesitatea de a evita pronunțarea unei hotărâri definitive aflată într-o posibilă contradicție cu dreptul comunitar, astfel cum acesta urmează să fie interpretat de Curtea de Justiție în cauzele nr. C-357/19, nr. C-547/19 și în cea formată ca urmare a sesizării formulată în dosarul/1/2019, se apreciază că, în speță, se impunea cu necesitate, inclusiv prin prisma dispozițiilor art. 148 alin. (2) din Constituția României, suspendarea judecării până la emiterea unor decizii preliminare în respectivele cauze.

Astfel cum a arătat instanța Uniunii în cauza nr. C-106/77, *Amministrazione delle Finanze dello Stato și Simmenthal SA*, hotărârea din 09.03.1978, „(...) faptul de a recunoaște o anumită eficiență juridică unor acte normative naționale care încalcă domeniul în cadrul căruia Comunitatea își exercită atribuția legislativă sau care sunt incompatibile într-un alt mod cu dispozițiile de drept comunitar, ar echivala cu negarea, în această privință, a caracterului efectiv al angajamentelor asumate în mod necondiționat și irevocabil de către statele membre, în temeiul tratatului, și ar pune astfel în discuție înseși fundamentele Comunității”.

Așadar, imposibilitatea suspendării judecării cauzei în care este aplicabil dreptul unional, până la pronunțarea de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene a unei decizii preliminare prin care se interpretează normele comunitare pertinente, echivalează cu însăși negarea supremației dreptului Uniunii.

Având în vedere toate aceste argumente, în opinie separată se apreciază că, în speță, se impunea repunerea cauzei pe rol și, în aplicarea dispozițiilor art. 413 alin. (1) pct. 11 din Codul de procedură civilă, incidente potrivit art. 2 alin. (2) din același cod, suspendarea judecării acesteia până la soluționarea de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene a cererilor indicate anterior, care vizează probleme de drept identice.